Wydz. Bibl. Prawnicza
1806179081

Dr BRONISŁAW FELLER
ADWOKAT W KRAKOWIE

KODEKS KOLEJOWY

PRAGMATYKA KOLEJOWA

OBOWIĄZUJĄCA OD 1 SIERPNIA 1932 ROKU
NA OBSZARZE CAŁEJ RZECZYPOSPOLITEJ

Z KOMENTARZEM I SKOROWIDZEM

WYDANIE III ZMIENIONE

Nr. 8869
Księgozbiór Ministerstwa Bibljoteki Sk...
TOW. BIBLJOTEKI SŁUCHACZÓW PRAWA U. J. * KRAKÓW 1951 *

KRAKÓW 1933 — KSIĘGARNIA KRZYŻANOWSKI S. A.

WYDZIAŁOWA BIBLIOTEKA PRAWNICZA
UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
03/01/12607
SYGNATURA
XIV-1933-1

50
1. I

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone.

ODBITO CZCIONKAMI DRUKARNI LUDOWEJ W KRAKOWIE
Pod zarządem Ignacego Winiarskiego

SPIS RZECZY

Przedmowa do I-go wydania 1
Przedmowa do III-go wydania 1
Komentarz 3
Część I-sza. Postanowienia ogólne §§ 1—16 . . . 33
Część II-ga. Obowiązki pracownika §§ 17—41 . . . 41
Część III-cia. Prawa pracowników §§ 42—55 . . . 53
Część IV-ta. Stosunki służbowe pracowników podczas pełnienia służby wojskowej §§ 56—61 . . . 60
Część V-ta. Odpowiedzialność służbowa pracowników §§ 62—126 63
Część VI-ta. Rozwiązanie stosunku służbowego §§ 127—140 95
Część VII-ma. Przepisy przejściowe i końcowe §§ 141—150 101
Zał. 1. Przyrzeczenie służbowe 104
Zał. 2. Przyrzeczenie członka kompletu orzekającego Komisji Dyscyplinarnej 105
Skorowidz 107

BIBLIOTEKA SŁUCHACZÓW PRAWA U.J.

PRZEDMOWA DO I WYDANIA.

Nowa pragmatyka kolejowa, długo oczekiwana przez szerokie sfery kolejarzy, ogłoszona we formie Rozporządzenia Rady Ministrów w „Dzienniku Ustaw" Nr. 57 z dnia 6 sierpnia 1929, obowiązuje od 1 września 1929 na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej.

Nowa pragmatyka kolejowa jest wielkim krokiem naprzód w dziele unifikacji ustawowej i usuwa cały szereg dzielnicowych przepisów, dających wiele wątpliwości.

Pożądaną byłoby rzeczą, aby to Rozporządzenie Rady Ministrów stało się wkrótce ustawą i dla usunięcia wszelkich wątpliwości uchyliło przepisy dzielnicowe, stwarzając jednolitą podstawę prawną dla pracowników kolejowych na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej.

W części pierwszej „Kodeksu Kolejowego" zamieszczam komentarz i tekst ustawowy Rozporządzenia Rady Ministrów, a w drugiej części, która jest w przygotowaniu, zamieszczę nową ustawę emerytalną kolejową z komentarzem i wzorami podań.

Kraków, dnia 16 września 1929 r.

Adw. Dr. Bronisław Feller.

PRZEDMOWA DO III WYDANIA.

Od ukazania się I wydania dnia 16 września 1929, a potem II wydania w połowie grudnia 1929, nastąpiły pod względem prawnym duże zmiany.

Przedewszystkiem Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 o utworzeniu przed-

siębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ zostało znowelizowane, a jednolity tekst tegoż Rozporządzenia ogłoszono Obwieszczeniem Ministra Komunikacji z dnia 5 grudnia 1930 w „Dzienniku Ustaw“ Nr. 89 z 18 grudnia 1930 poz. 705.

Podstawa prawna uległa zatem gruntownej zmianie, o czem niżej w komentarzu.

Znowelizowaną silnie pragmatykę kolejową w jednolitym tekście wedle Obwieszczenia Ministra Komunikacji z dnia 26 sierpnia 1932, ogłoszonego w „Dzienniku Ustaw“ Nr. 86 z 12 października 1932 poz. 736, z komentarzem i wyczerpującym skorowidzem zamieszczam w niniejszej części I mego „Kodeksu Kolejowego“, a w części II zamieszczam nową ustawę emerytalną z komentarzem i skorowidzem.

Dwa wyczerpane dotychczasowe wydania, nader sympatyczne przyjęcie ze strony prasy fachowej i codziennej, oraz reskrypt zalecający mój „Kodeks Kolejowy“ ze strony Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych z dnia 21 listopada 1931 Nr. Dz. IV/1/15252/31, były dla mnie bodźcem do opracowania nowego wydania.

Polskie Koleje Państwowe są największym majątkiem Państwa Polskiego, gdyż przedstawiają wartość około 8 miljardów złotych, a obroty roczne wynoszą przeszło 1 miljard złotych, są zatem największem państwowem przedsiębiorstwem. Polskie Koleje Państwowe są nietylko czynnikiem ekonomicznym o największej wartości, ale także gwarancją niepodległości i obrony Państwa Polskiego na wypadek wojny.

Kraków, dnia 14 grudnia 1932 r.

Adw. Dr. Bronisław Feller.

KOMENTARZ.

Na podstawie art. 23 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 po znowelizowaniu wedle jednolitego tekstu ogłoszonego Obwieszczeniem Ministra Komunikacji z dnia 5 grudnia 1930 w Dzienniku Ustaw Nr. 89 z 18 grudnia 1930 poz. 705 stosunek służbowy pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" — z wyjątkiem zatrudnionych na mocy umowy o pracę (kontraktowych, czasowych i t. d.) — ustala Rozporządzenie Rady Ministrów. Dawna zatem podstawa prawna po znowelizowaniu powyższego Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej uległa gruntownej zmianie. Brak formalnej podstawy prawnej wytknąłem w I wydaniu, gdyż wówczas we wrześniu 1929 — mojem zdaniem — Rozporządzenie Rady Ministrów było tylko aktem administracyjnym i uchylać ustaw obowiązujących nie mogło. Fakt, że materjalnie pragmatyka weszła w życie, nie usuwał wcale uchybienia formalno-prawnego.

Obecnie po znowelizowaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wyżej wymienionego, na podstawie art. 23 tegoż Rozporządzenia pragmatyka kolejowa we formie Rozporządzenia Rady Ministrów jest ustawą i ma wszystkie formalne podstawy prawne.

Przytaczam kilka podstawowych zasad Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe".

Na podstawie art. 18 dokumenty imieniem przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" podpisują uprawnione do tego osoby, umieszczając swój podpis pod pieczęcią: Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe". Skrypty dłużne i weksle wystawiane przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" podpisują bądź Minister Komunikacji, bądź dwie osoby z pośród osób, upoważnionych do tego przez Ministra Komunikacji i wpisanych do rejestru handlowego.

Na podstawie art. 21 zastępstwo sądowe w sprawach dotyczących praw i interesów majątkowych przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" należy do zakresu działania Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

O zasadniczym art. 23 była mowa wyżej.

Wkońcu podkreślam, że na podstawie art. 28: pracownicy przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" są uważani za urzędników w rozumieniu prawa karnego.

Zaznaczam, że pierwszy w literaturze prawniczej wywołałem orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie charakteru osoby prawnej przedsiębiorstwa „Polskich Kolei Państwowych", a to w następującej sprawie:

Skarb Państwa w sprawie wypowiedzenia najmu w budynku kolejowym klientce mojej p. S.

(po przegraniu raz sprawy i zapłaceniu kosztów) wypowiedział po raz drugi mężowi mej klientki. Na rozprawie w Sądzie grodzkim w Krakowie pomiędzy innemi zarzutami zarzuciłem przedewszystkiem brak legitymacji czynnej po stronie Skarbu Państwa podnosząc, że skoro rozchodzi się o mieszkanie w budynku kolejowym, to po myśli Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 Nr. 97 Dz. U. poz. 568 Polskie Koleje Państwowe są przedsiębiorstwem państwowem i te jedynie są uprawnione do wypowiedzenia. Sąd grodzki w Krakowie wyrokiem z dnia 16 sierpnia 1927 lcz. C VI. 412 27 nie uwzględnił moich zarzutów i utrzymał wypowiedzenie w mocy zasądzając mego klienta na zapłatę kosztów sporu. Przeciw temu wyrokowi wniosłem apelację do Sądu Okręgowego w Krakowie, który apelacji mej nie uwzględnił, zaczepiony wyrok zatwierdził z tem uzupełnieniem, że pozwany (t. j. klient mój) obowiązany jest natychmiast opróżnić i oddać Skarbowi Państwa w posiadanie sporne pomieszkanie i zasądził mego klienta na zapłatę kosztów postępowania apelacyjnego Skarbowi Państwa. Przeciw wyrokowi Sądu Okręgowego w Krakowie wniosłem rewizję do Sądu Najwyższego w Warszawie poddając krytyce zaczepiony wyrok, który wedle mego zdania jest pogwałceniem ustawy, zaznaczając, że Skarb Państwa podlega również ustawom. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 8 maja 1928 lcz. III Rw. 794 28 uwzględnił moją rewizję, zmienił zaskarżony wyrok Sądu

Okręgowego w Krakowie, uchylił nakaz wypowiedzenia Sądu grodzkiego w Krakowie i zasądził Skarb Państwa na zapłatę kosztów sporu wszystkich 3-ch instancyj w ciągu dni 14 pod zagrożeniem przymusowego ściągnięcia.

Motywy wyroku Sądu Najwyższego:

„Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 poz. 568 Dz. U. nie przeniosło wprawdzie na nowo utworzoną osobę prawną „Polskie Koleje Państwowe" prawa własności nieruchomości kolejowych (art. 1 i 5 2), ale przeniosło cały zarząd kolei (art. 1 i 3), prawo wydzierżawienia i wynajmu nieruchomości. Jest to Rozporządzenie wydane z mocą ustawy i wiążące tak jak ustawa, z którego wynika, że zarząd nieruchomościami kolejowemi nie służy obecnie Skarbowi Państwa, ale nowo utworzonej osobie prawnej; nie zależy zatem więcej od woli Skarbu Państwa (który także podlega ustawom), czy zechce sam zarządzać budynkami kolei, czy zarząd pozostawić Kolejom. Tego Rozporządzenia organizacyjnego nie można porównać ze stosunkiem prawno-prywatnym, gdy właściciel domu ustanowił pełnomocnika do zarządu domu, a potem sam wypowiada najem, bo pełnomocnictwo prywatne może mocodawca odwołać każdej chwili (§ 1020 k. c.), a Skarb Państwa jako taki nie może odwołać ustawy, ani rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wydanego z mocą ustawy. Wskutek tego Sąd Najwyższy uchylił wypowiedzenie jako wniesione przez osobę do tego nieuprawnioną.

Orzeczenie o kosztach sporu wszystkich 3-ch instancyj opiera się na §§ 41 i 50 p. c.“.

Rozporządzenie dzieli pracowników kolejowych na 2 kategorje (dawniej 3 kategorje):

1. Pracowników etatowych (§ 2 p. 1), którymi są w chwili wejścia w życie Rozporządzenia t. j. 1 września 1929, pełniący służbę na P. K. P. i zajmujący stanowisko etatowe (etatowi, dekretowi, urzędnicy); dotychczasowych pracowników, zajmujących takie stanowiska etatowe, których w przyszłości nie będzie się obsadzać pracownikami etatowymi zalicza się w poczet pracowników etatowych tylko co do ich osoby (ad personam § 141),

2. Pracowników nieetatowych (§ 2 p. 1), którymi są dotychczasowi pracownicy stali, dziennie płatni, jeśli posiadają odbywatelstwo polskie (§§ 3, 129 i 142).

Tak do etatowych, jak i nieetatowych odnoszą się przepisy §§ 1, 2, 4, 5, 11, 42, 48, 56, 58, 72, 73, 132, 134, 140 i 141, wyłącznie do etatowych (poza powyższemi §§) — §§ 13, 47 i 59, wyłącznie do nieetatowych (poza powyższemi §§) — §§ 14, 133, 136 i 144.

U pracowników etatowych i nieetatowych wlicza się do 10-letniego, względnie 15-letniego okresu czas nieprzerwanej służby na polskich kolejach państwowych, odbytej przed zaliczeniem w poczet pracowników nieetatowych, stałych, dziennie płatnych, w poczet pracowników etatowych (dekretowych, urzędników).

Rozstrzygającym terminem dla pracownika etatowego jest chwila doręczenia pisma nominacyjnego (§ 2), w którem ma być wymienione: 1. stanowisko (tytuł służbowy) i 2. stopień uposażenia pracownika, dla pracownika nieetatowego dzień ogłoszenia w organie urzędowym.

Warunki ogólne dla obu kategoryj pracowników są wspólne: 1. obywatelstwo polskie (obywatele Wolnego Miasta Gdańska są traktowani stosownie do obowiązujących traktatów i umów), 2. zdolność do działań prawnych, 3. nieposzlakowana przeszłość (§ 4), 4. nieprzekroczony 40 rok życia, 5. zdolność fizyczna, wymagana na stanowisko odnośne, 6. znajomość języka polskiego w mowie i piśmie, tudzież stopień wykształcenia i rodzaj wiadomości lub praktyki zawodowej, wymaganych w poszczególnych działach służby lub na poszczególne stanowika, 7. zadośćuczynienie obowiązkowi czynnej służby wojskowej. Warunek ten nie dotyczy osób uznanych definitywnie za niezdatnych do czynnej służby wojskowej. Na podstawie § 3 Minister Komunikacji może zezwolić na odstępstwa od warunków wymienionych w punktach 4, 6, 7.

Ważną zdobyczą społeczną jest przepis, że kobiet nie można zatrudniać przy robotach, które w przepisach o ochronie pracy są dla nich zakazane (§ 10).

Termin czasu służby liczy się od dnia jej objęcia (§§ 11 i 55).

W sprawie listy starszeństwa służbowego (§ 13) pracownik ma prawo w przeciągu 14 dni po podaniu listy starszeństwa do wiadomości wnieść odwołanie (§ 16) od ustalonego co do jego osoby porządku starszeństwa, przyczem decyzja, od której pracownik ma prawo się odwołać, winna być doręczoną za pokwitowaniem (§ 15).

Obowiązki pracownika przedstawiono wyczerpująco w §§ 17—42.

Wedle § 21 p. 3 zwierzchnikowi nie wolno wywierać na podwładnych wpływu dla celów nie mających nic wspólnego ze służbą kolejową.

Nowością jest przepis § 30, który w końcowym ustępie postanawia, że, jeżeli samowolna nieobecność pracownika na służbie trwa dłużej niż 7 dni, władza, która go mianowała (zaliczyła) może rozwiązać z nim stosunek służbowy bez wdrażania postępowania dyscyplinarnego. Takie rozwiązanie stosunku służbowego powoduje utratę wszelkich praw z tego stosunku wynikających.

Przepis ten wyjaśnię na przykładzie z mej praktyki. Pracownik etatowy Dyrekcji Gdańskiej przeniesiony w drodze służbowej do Dyrekcji Krakowskiej, nie objął służby w tejże dyrekcji z tego powodu, że nie mógł otrzymać mieszkania służbowego dla siebie i swej rodziny, przyczem zrobił fatalny krok, gdyż bez porady z kimkolwiek wrócił do poprzedniego miejsca służbowego, gdzie już służby nie pełnił, tylko wniósł prośbę o przy-

dzielenie go do dyrekcji poznańskiej. Aż po roku odbyła się rozprawa dyscyplinarna w Krakowie, gdzie zapadło orzeczenie dyscyplinarne: wydalenie ze służby. Przeciw temu orzeczeniu wniosłem odwołanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Min. Komunikacji.

Obecnie, od 1 sierpnia 1932, nie potrzeba wcale dochodzeń dyscyplinarnych, tylko po upływie czasu dłuższego niż 7 dni (więc wystarczy 8 dni) władza przełożona na podstawie § 30 może rozwiązać stosunek służbowy z pracownikiem, a ten traci wszelkie prawa, jak np. do emerytury, odprawy i t. d.

Nowym jest przepis § 34, na podstawie którego pracownik obowiązany jest na każde zlecenie władzy poddawać się badaniu lekarza kolejowego lub Kolejowej Komisji Lekarskiej.

Z przepisu tego wynika, że pracownika zdrowego, który nigdy nie chorował, władza przełożona może posłać do badania lekarskiego lub stawić przed Kolejową Komisją Lekarską (§§ 34, 129 i 137), a ta orzec może fizyczną i umysłową niezdolność do służby (§ 129).

Dla obrony pracownika w służbie korzystnym jest nowy przepis § 39, na podstawie którego władza przełożona otrzymawszy zawiadomienie od pracownika, że podczas pełnienia służby lub w związku z jej pełnieniem go obrażono, sama wnosi doniesienie karne, a jeżeli obrazy dopuścił się funkcjonarjusz państwowy, samorządowy, lub osoba wojskowa, władza przełożona (prócz donie-

sienia karnego sądowego) wnosi doniesienie do właściwej władzy sprawcy przestępstwa.

Dotąd w praktyce pracownik w służbie ciężko obrażony (często czynnie znieważony) musiał sam dochodzić swej krzywdy i narażać się na koszta sądowe, a tymczasem z powodu licznych amnestyj, pracownik nie mógł uzyskać wyroku zasądzającego winnego.

Obecnie pragmatyka obejmuje tak etatowych, jak i nieetatowych, więc logicznem jest uzupełnienie § 42 ust. 1, że pracownik nieetatowy ma prawo do wynagrodzenia dziennego zależnie od ilości dni dokonanej pracy.

W nowem brzmieniu § 48 stwierdza, że w czasie nieobecności na służbie z powodu choroby pracownik etatowy zachowuje prawo do uposażenia, pracownik zaś n i e e t a t o w y otrzymuje do chwili powrotu na służbę lub rozwiązania stosunku służbowego 75% wynagrodzenia, jakie otrzymałby, gdyby w tym czasie pełnił służbę. Jest to dla nieetatowego przepis korzystniejszy od dotychczasowego. W razie zaś choroby, spowodowanej wypadkiem służbowym bez własnej winy nieetatowy pobiera pełne wynagrodzenie.

Co do kategorji k a n d y d a t ó w na pracowników etatowych, to ta kategorja dotąd istniejąca została z n i e s i o n ą. Zarządzenie to jest korzystne dla pracowników kolejowych, gdyż ci kandydaci czekali bardzo długo na nominację na etatowych, a przez kilka lat mieli stanowisko nieokreślone, jednem słowem wisieli między niebem

a ziemią. Istniejący obecnie kandydaci mają aż do czasu nominacji na etatowych być traktowani, jak etatowi.

Również kategorja pracowników próbnych została uchylona, a obecni aż do nominacji na etatowych pozostają tylko w ewidencji.

Podkreślić muszę charakter liberalny przepisu § 4, na podstawie którego Min. Komunikacji ma prawo w drodze wyjątkowej osoby skazane za przestępstwa z chęci zysku lub wydalone ze służby kolejowej, państwowej lub samorządowej mianować etatowymi lub zaliczyć do etatowych. Dotąd było to wykluczone.

Zaznaczam, że władza Ministra Komunikacji jest bardzo rozległa, większa od innych Ministrów: do władzy tej odnoszą się następujące przepisy: §§ 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 18, 36, 37, 42, 53, 54, 56, 67, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 80, 132, 134, 136, 143 i 149.

W sprawach orzeczeń o obowiązku zwrotu szkody (§§ 38 i 44) i jej wysokości w postępowaniu administracyjnem, jeżeli szkoda wynikła z winy pracownika ma prawo tenże wnieść odwołanie (§ 37) za pośrednictwem władzy przełożonej (orzekającej) w terminie 14 dni, a nie jak dotychczas w terminie miesięcznym, a to do Ministra Komunikacji, przyczem termin do odwołania liczy się od dnia następującego po dniu doręczenia orzeczenia.

Nader ważnem prawem pracownika jest to, że ostateczne orzeczenie administracyjne Ministra Komunikacji pracownik może w terminie mie-

sięcznym (§ 38) po doręczeniu mu tego orzeczenia zaskarżyć na drodze sądowej przeciw P. K. P., z żądaniem ustalenia, że roszczenie P. K. P. nie istnieje wogóle lub w stosunku do niego w całości lub w części. Pracownik ma stanowisko powoda ułatwione, gdyż w procesie obowiązek udowodnienia istnienia winy i szkody ciąży na P. K. P., co naraża P. K. P. na przegrywanie procesu.

Co do praw pracownika odnośnie do zapłaty uposażenia (§ 42), to zachodzi różnica pomiędzy etatowym a nieetatowym.

Etatowy ma prawo do pobierania stałego płatnego miesięcznie zgóry uposażenia, zaś nieetatowy do wynagrodzenia dziennego, zależnie od ilości dni dokonanej pracy, płatnego zasadniczo miesięcznie zdołu.

Zajęcie administracyjne (§ 44), tudzież zapowiedzenie i zajęcie sądowe uposażenia lub wynagrodzenia pracownika (§ 44) może obejmować najwyżej $^1/_5$ część sumy uposażenia lub wynagrodzenia przypadającego do wypłaty (§ 44).

Alimenty mają pierwszeństwo i mogą obejmować najwyżej $^2/_5$ części uposażenia lub wynagrodzenia, przyczem pozostałe $^3/_5$ części są wolne od wszelkich zapowiedzeń i zajęć (§ 44). Po alimentach, a przed innemi zajęciami sądowemi idą należności P. K. P. z tytułu zwrotu szkody na podstawie prawomocnych orzeczeń administracyjnych. W razie zbiegu zapowiedzeń i zajęć za alimenty i za inne należności lub długi, dzieli się $^1/_5$

uposażenia lub wynagrodzenia pracownika pomiędzy alimenty i inne należności lub długi, dalsza zaś $^1/_5$ pozostaje w y ł ą c z n i e na zaspokojenie samych alimentów, o ileby pierwsza piąta przy zbiegu innych wierzytelności nie wystarczała.

Na podstawie § 45 z płacy pracownika można potrącić kwoty nieprawnie wypłacone przy pobraniu uposażenia lub wynagrodzenia, chociażby pracownik w dobrej wierze te kwoty pobrał i otrzymał. Przez pomyłkę dokonane wypłaty władza może potrącić z uposażenia lub wynagrodzenia pracownika. P o g o r s z e n i e m dotychczasowego stanu jest postanowienie § 45 w końcowym ustępie, że potrącenia powyższych zwrotów, kar pieniężnych, zajęć administracyjnych oraz zapowiedzeń i zajęć sądowych mogą dojść do p o ł o w y uposażenia lub wynagrodzenia. Dotąd wszystkie zajęcia mogły obejmować najwyżej $^2/_5$ uposażenia lub wynagrodzenia.

Wolne od zapowiedzeń i zajęć sądowych oraz potrąceń administracyjnych są: 1. należności za podróże służbowe i przeniesienia oraz wogóle należności uboczne lub dodatki przedstawiające zwrot wydatków poniesionych w służbie, 2. nagrody pieniężne, 3. zasiłki na opłaty szkolne, 4. zapomogi i 5. pośmiertne (§ 46).

Odszkodowanie z § 52 za prowadzenie podwójnego gospodarstwa z powodu przeniesienia (§ 35), nie przysługuje pracownikowi za czas urlopu wypoczynkowego (§§ 52 i 53), lub zdrowotnego (§§ 49, 52 i 132), ćwiczeń wojskowych (§§ 52, 53,

58 i 143), zawieszenia w służbie (§§ 47, 52 i 120—125) i nieusprawiedliwionej nieobecności na służbie (§§ 30 i 52) za dnie, za które należą się pracownikowi całe diety (§§ 52, 53 i 85) z tytułu podróży służbowych (§ 52), bądź delegacyj (§§ 42 i 52), wkońcu w przypadkach przeniesienia w wykonaniu orzeczenia dyscyplinarnego (§ 66 p. 3 i 5).

Korzystnym dla nieetatowych jest nowy przepis z § 58 stwierdzający, że pracownik nieetatowy samotny w czasie ćwiczeń wojskowych otrzymuje zasiłek w wysokości 50% wynagrodzenia pobieranego, ponieważ dotąd wypłatę wynagrodzenia w całości mu wstrzymywano.

Pragmatyka rozróżnia następujące urlopy: 1. zdrowotny (§§ 49, 52 i 132), 2. wypoczynkowy (§§ 52 i 53), 3. bezpłatny (§ 73), 4. ze względów publicznych (§ 54) i 5. z urzędu (§ 85). Przy urlopie wypoczynkowym zachodzą 2 podziały: a) pracownicy umysłowi i b) inni pracownicy.

Wymiary urlopów podaje § 53, przyczem wymiar urlopów przysługujących pracownikom umysłowym mogą otrzymać pracownicy pełniący inną służbę, jeśli ona wyczerpuje szczególnie system nerwowy (np. maszyniści).

Zaznaczyć muszę, że te urlopy są krótsze od ustawowych, albowiem pracownicy umysłowi mają urlopy od 14—35 dni, a inni pracownicy od 8—15 dni.

Stosunek służbowy pracownika powołanego do służby wojskowej, na ćwiczenia, albo wskutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska

do stopy wojennej, trwa dalej przez czas służby wojskowej. Okres służby wojskowej wlicza się do czasu służby na P. K. P. Sprawy służby wojskowej omawiają przepisy §§ 3, 11, 56—62.

O odpowiedzialności pracowników pragmatyka mówi w §§ 23, 30, 32, 39, 62—127. Dzieli naruszenia obowiązków służbowych na występki i wykroczenia. Występek służbowy (§§ 62, 64, 68, 87, 100, 103, 119 i 143) jest to każde przewinienie pracownika, pochodzące ze złego zamiaru, chęci zysku lub naruszające dyscyplinę służbową oraz takie przewinienie, pochodzące z niedbalstwa, które zagraża bezpieczeństwu ruchu (§§ 23, 25, 62 i 122), naraża istotnie lub może narazić na znaczniejszą szkodę własność lub interes P. K. P. (§ 17), ich pracowników lub osób korzystających z usług kolei (§§ 27 i 62), przyczem występkami służbowemi są również naruszenia obowiązków nie posiadające powyższych cech, jeżeli pracownik popełni je kilkakrotnie.

Pragmatyka ogólnikowo określa wszystkie inne przewinienia jako wykroczenia służbowe. Definicji zatem wykroczenia nie podaje, wylicza tylko przykładowo występki służbowe jednakowoż nie w sposób wyczerpujący (§ 62). Co do kary to tu występuje zasadnicza różnica, gdyż za wykroczenia służbowe nakłada się kary porządkowe, zaś za występki kary dyscyplinarne (§ 64).

Pragmatyka rozróżnia w ogólności następujące kary: 1. porządkowa (§§ 64, 65, 87, 88, 119 i 125),

2. pieniężna (§§ 45 i 65), 3. dyscyplinarna (§§ 64, 66, 69, 70, 71, 85, 87, 88, 100, 102, 107, 109, 112, 115, 116, 119 i 125), 4. wydalenia (§§ 67 i 139), a o karze pozbawienia osobistej wolności przez sąd mówi w § 51.

W sprawie kar dyscyplinarnych zmieniono zupełnie i to na korzyść pracowników § 66, gdyż ilość kar powiększono z 6 na 8 i w ten sposób wina może znaleźć lepszy odpowiednik w karze, która może ulec różnym stopniowaniom. Utratę szczebla usunięto, a w miejsce tej kary wprowadzono grzywnę do 10%, która do 1 sierpnia 1932 wogóle nie istniała. Karę przeniesienia podzielono na 2 rodzaje, a to: 1. przeniesienie do innej miejscowości bez zwrotu kosztów przesiedlenia (§ 66 p. 3) i 2. przeniesienie również bez kosztów przesiedlenia, jednakowoż obostrzone obniżeniem uposażenia (wynagrodzenia) o jedną grupę (§ 66 p. 5). Uchylono dotychczasową karę zwolnienia ze służby bez obniżenia emerytury. Obecnie w miejsce tej kary wprowadzono karę zwolnienia ze służby ze zmniejszoną odprawą od 10—25%, względnie ze zmniejszoną emeryturą od 10—50% na przeciąg 1—5 lat (§ 66 p. 6).

Pracownik w stanie nieczynnym może ponieść wszystkie kary — z wyjątkiem przeniesienia (§ 69). Emeryt może ponieść wszystkie kary z wyjątkiem przeniesienia i degradacji (§ 69), przyczem tylko Komisja Dyscyplinarna może emerytowi karę wymierzyć (§ 69 ust. 2).

Władza przełożona (Dyrekcja Okręgowa) może na podstawie § 70 bez orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej karę przeniesienia wprost nałożyć.

Przy orzecznictwie w sprawach dyscyplinarnych są tylko 2 instancje, chociaż pragmatyka w § 71 wylicza: a) Komisje Dyscyplinarne przy Okręgowych Dyrekcjach Kolei Państwowych, b) Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji i c) Najwyższa Komisja Dyscyplinarna przy Prezesie Rady Ministrów. Trzecia bowiem instancja ma zastosowanie tylko w sprawach dyscyplinarnych Dyrektorów i Wicedyrektorów Kolei Państwowych oraz kierowników urzędów podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji, dla których jest drugą instancją, albowiem Wyższa Komisja Dyscyplinarna dla nich jest 1-szą instancją.

Są zatem we wszelkich sprawach dyscyplinarnych tylko 2 i n s t a n c j e. Skład Komisji Dyscyplinarnej i tok czynności omawiają przepisy §§ 71—119. Minister Komunikacji ogłasza w ciągu grudnia każdego roku w wydanym przez siebie Dzienniku Urzędowym skład Komisji Dyscyplinarnej przy wszystkich Okręgowych Dyrekcjach Kolei Państwowych, jak również skład Wyższej Komisji Dyscyplinarnej. Przewodniczący i jego zastępcy i inni członkowie Komisji Dyscyplinarnej są przy wykonywaniu swoich mandatów n i e z a w i ś l i (§ 79). Pracownikowi pociągniętemu do odpowiedzialności dyscyplinarnej wolno przybrać sobie o b r o ń c ę (§ 94) z pośród pracowników

P. K. P. zatrudnionych stale w okręgu właściwej Okręgowej Dyrekcji Kolei Państwowych (§ 85). Na prośbę obwinionego ustanawia Dyrektor Kolei Państwowych obrońcę z urzędu z pośród pracowników Okręgowej Dyrekcji Kolei Państwowych. Obrońcy nie wolno przyjmować od obwinionego wynagrodzenia za obronę (§ 85).

Obrońcą można być raz w ciągu miesiąca (§ 84), podczas gdy dawniej tylko 3 razy w ciągu roku. Do obrońców odnoszą się przepisy §§ 85, 93, 94, 95, 98, 104, 106, 107 i 117.

Z każdej czynności w toku dochodzenia sporządza się protokół. Obwinionemu należy dać możność zarówno w czasie dochodzenia, jak i po jego ukończeniu, wypowiedzenia się co do wszystkich punktów obwinienia. Co najmniej na 10 d n i (dawniej 7 dni) przed rozprawą dyscyplinarną przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej wzywa oskarżonego i przesyła mu odpis aktu oskarżenia, oraz listę zawierającą pełny skład Komisji Dyscyplinarnej. Po otrzymaniu wezwania do rozprawy dyscyplinarnej oskarżony może w ciągu 5 d n i (dawniej 3 dni) zawiadomić przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej o wybranym obrońcy wraz z oświadczeniem tegoż, że obronę przyjmuje, lub prosić Dyrektora Kolei Państwowych o ustanowienie obrońcy z urzędu. Oskarżony lub obrońca ma prawo w ciągu 5 d n i (dawniej 3 dni) po otrzymaniu wezwania do rozprawy żądać wyłączenia członków kompletu orzekającego wykazując przyczyny wyłączenia z powodu

braku bezstronności odnośnych członków. O wyłączeniu rozstrzyga bezapelacyjnie przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej. O wyłączeniu przewodniczącego decyduje również bezapelacyjnie Dyrektor Kolei Państwowych (§ 95). Rozprawa dyscyplinarna nie jest jawną. Oskarżonemu lub jego obrońcy służy zawsze ostatnie słowo przed zamknięciem rozprawy (§ 98).

Ważne są dwie tezy ustawowe: 1. Komisja Dyscyplinarna winna się oprzeć tylko na tych faktach, okolicznościach i dowodach, które ustalono na rozprawie dyscyplinarnej i na ich podstawie wydać orzeczenie według swego przekonania, 2. Komisja Dyscyplinarna będąc powołaną do sądzenia sprawy ze stanowiska przepisów służbowych nie jest przy wydawaniu swego orzeczenia związana treścią wyroku sądowego (§ 101). Wedle tej drugiej tezy może Sąd uwolnić oskarżonego, a Komisja Dyscyplinarna zasądzić lub też odwrotnie. Teza ta jest liberalną nowością, gdyż w postępowaniach dyscyplinarnych innych dykasteryj Komisja Dyscyplinarna jest związaną wyrokiem zasądzającym Sądu i nie może oskarżonego w razie zasądzenia tegoż przez Sąd uwolnić w postępowaniu dyscyplinarnem. Jest to nader pożądana nowość prawnicza, która winna się stać wzorem dla innych procedur dyscyplinarnych. Orzeczenie winno być przesłane oskarżonemu na piśmie w ciągu 8 dni po ogłoszeniu orzeczenia (§ 104).

Od orzeczenia dyscyplinarnego mogą się odwołać tak rzecznik dyscyplinarny (a więc prokurator), który musi zasięgnąć decyzji Dyrektora Kolei Państwowych, jak i ukarany (obrońca) do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej z powodu orzeczenia o winie i karze lub z powodu niezastosowania przepisanych formalności postępowania dyscyplinarnego, przyczem odwołanie o d r a c z a wykonanie orzeczenia (§ 107). Odwołanie należy wnieść w ciągu 14 d n i po dniu doręczenia (§ 117) na ręce przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej. W razie uchybienia terminu dozwoloną jest restytucja t. j. przywrócenie terminu, jednakowoż pracownik musi udowodnić, że uchybienie terminu nastąpiło b e z j e g o w i n y z powodu przeszkód n i e d o p r z e z w y c i ę ż e n i a. O przywróceniu terminu rozstrzyga ostatecznie przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej (§ 108).

Wyższa Komisja Dyscyplinarna rozstrzyga odwołanie z u d z i a ł e m s t r o n (dotąd bez udziału stron) oraz może dla wyjaśnienia sprawy zarządzić wezwanie na rozprawę odwoławczą oskarżonego, świadków i biegłych. Ma bardzo szerokie prerogatywy, gdyż może: 1. odrzucić odwołanie jako spóźnione lub wniesione przez osobę nieuprawnioną, 2. zarządzić uzupełnienie dochodzenia, 3. znieść orzeczenie 1-szej instancji z powodu naruszenia istotnych formalności postępowania, przekazując ponownie 1-szej instancji w innym składzie orzekającym celem przeprowadzenia rozprawy dyscyplinarnej i 4. wydać orze-

czenie, zatwierdzające orzeczenie 1-szej instancji lub zmieniające je co do oceny winy i wymiaru kary (§ 109). W razie odwołania wniesionego li tylko przez ukaranego, gdy rzecznik dyscyplinarny odwołania nie wnosił, wówczas Wyższa Komisja Dyscyplinarna nie ma prawa zmiany orzeczenia na niekorzyść ukaranego (§ 110). Orzeczenie Wyższej Komisji Dyscyplinarnej jest ostateczne (o ile była II instancją); przeciw niemu nie służy żaden środek prawny t. zn., że przeciw orzeczeniu dyscyplinarnemu tejże nie można wnosić skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego może nastąpić nawet po wykonaniu kary, jednakowoż muszą być przedstawione nowe okoliczności lub dowody, nieznane w poprzedniem postępowaniu, które mogą wpłynąć na zmianę oceny winy lub wymiar kary. Doniosłym jest przepis, że prawo żądania wznowienia przechodzi na żonę i dzieci zmarłego pracownika (§ 112 p. 2). Wznowienie należy wnieść w ciągu 30 dni od dnia, w którym pracownik lub w razie jego śmierci żona albo dzieci powzięli wiadomość o przyczynie uzasadniającej wznowienie. Wniosek rozpatruje Wyższa Komisja Dyscyplinarna bez udziału stron (§ 113). Żądający wznowienia musi wykazać, kiedy dowiedział się o przyczynie wznowienia. Termin 30 dni jest nowością, gdyż dotychczas nie było żadnego terminu. Dotąd wniosek o wznowienie rozpatrywała

właściwa Komisja Dyscyplinarna, a w razie odmowy Komisji można było wnieść zażalenie w ciągu 14 dni do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, która ostatecznie sprawę rozstrzygała. Obecnie korzystną jest zmiana polegająca na tem, że wniosek o wznowienie rozstrzyga tylko Wyższa Komisja Dyscyplinarna. W praktyce Komisja Dyscyplinarna, która wydała już raz orzeczenie, odrzucała wznowienie, a Wyższa Komisja Dyscyplinarna zatwierdzała orzeczenie 1-szej instancji. Obecnie Wyższa Komisja Dyscyplinarna otrzymawszy wniosek o wznowienie nie jest niejako krępowaną orzeczeniem, raz wydanem. W razie uwzględnienia wniosku o wznowienie Wyższa Komisja Dyscyplinarna przekazuje sprawę do tej Komisji Dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie w 1-szej instancji, z poleceniem przeprowadzenia rozprawy i ponownego orzeczenia. Minister Komunikacji może w wyjątkowych wypadkach przeznaczyć inną komisję Dyscyplinarną do przeprowadzenia ponownej rozprawy (§ 113). Obowiązuje dalej postanowienie, że we wznowionem postępowaniu może zapaść ostrzejsza kara, aniżeli pierwotnie zapadła. Zmiana dawnego przepisu § 109, którym jest obecnie § 116 nastąpiła ta, że w razie uwolnienia oskarżonego lub ukarania naganą, grzywną, czy też przeniesieniem bez zwrotu kosztów przesiedlenia — następuje zwrot tego wszystkiego, co oskarżony utracił z uposażenia (wynagrodzenia) lub emerytury skutkiem ostrzejszej pierwotnej kary. Jeżeli w poprzedniem

postępowaniu zwolniono lub wydalono pracownika w drodze dyscyplinarnej ze służby, a w postępowaniu wznowionem otrzyma lżejszą karę, to zostaje napowrót powołany do służby. Jeżeli poprzednio pracownika zasądzono na zwolnienie lub wydalenie ze służby, a w postępowaniu wznowionem poniesie karę degradacji lub przenienienia z degradacją, wówczas po powołaniu go zpowrotem do służby otrzymuje odnośne uposażenie (wynagrodzenie) od dnia prawomocnego orzeczenia, zapadłego w wznowionem postępowaniu. W wypadku śmierci pracownika otrzymuje wdowa, względnie sieroty należne zaopatrzenie od dnia prawomocnego orzeczenia, wydanego w postępowaniu wznowionem. Skoro wkońcu orzeczenie w postępowaniu wznowionem orzeka zwolnienie ze zmniejszoną emeryturą, to zasądzony dostaje tę zredukowaną emeryturę od dnia prawomocności orzeczenia. Nie zalicza się czasu służby, w którym pracownik nie pełnił służby z powodu pierwotnej kary dyscyplinarnej do dnia objęcia służby. Pomimo rygoru powyższego 30 dni oraz jednej tylko instancji, zmiana jest korzystną, gdyż ustala wszelkie wypadki i dokładnie wyjaśnia całą procedurę postępowania wznowienia, czego dotąd nie było.

Doręczenia w postępowaniu dyscyplinarnem (§§ 71—116) są ważne tylko wtedy, jeżeli uskuteczniono je do rąk własnych pracownika lub obrońcy. Nowym jest przepis, że odmowa przyjęcia pisma przez oskarżonego lub jego obrońcę jest równoznaczna z doręczeniem pisma.

Przedawnienie występków i wykroczeń służbowych (§ 119) następuje, jeżeli w przeciągu 10 lat od chwili ich popełnienia nie wdrożono przeciw pracownikowi formalnego postępowania dyscyplinarnego (§ 87 ust. ost.) lub jeżeli władza nie nałożyła kary dyscyplinarnej lub porządkowej. Natomiast przedawnienie występków służbowych, zawierających znamiona przestępstw karnych nie może nastąpić wcześniej, niż przedawnienie przestępstw karno-sądowych.

Sięgnijmy zatem do Polskiego Kodeksu Karnego, obowiązującego od 1 września 1932 na obszarze całej Rzeczypospolitej. Otóż według art. 86 k. k. przedawnienie następuje po upływie lat: a) 20, jeżeli czyn stanowi zbrodnię, za którą grozi kara śmierci lub dożywotniego więzienia, b) 10, jeżeli czyn stanowi inną zbrodnię, c) 5, jeżeli czyn stanowi występek. Odnośnie do wykroczeń, przewidzianych prawem o wykroczeniach, które weszło w życie z dniem 1 września 1932 na obszarze całej Rzeczypospolitej, to wedle art. 11 § 1 nie można wszcząć postępowania karnego z powodu wykroczenia popełnionego przed rokiem, a wedle art. 12 nie można wydać orzeczenia skazującego, jeżeli od popełnienia wykroczenia upłynęło lat 3.

Po zawieszeniu pracownika w służbie winno być rozpoczęte dochodzenie dla wyjaśnienia sprawy najpóźniej czternastego dnia.

Rozwiązanie stosunku służbowego następuje w razie: 1. dobrowolnego wystąpienia (§ 128, § 55 ust. ost. i § 61 ust. 2 i 3), 2. zwolnienia ze służby (§ 129—134 i § 139 ust. 1), 3. wydalenia ze

służby (§ 139 ust. 2) i 4. śmierci (§ 140). Oczywista, że również wskutek samowolnej nieobecności pracownika na służbie następuje po myśli § 30 ust. 3 również rozwiązanie stosunku służbowego. Na żądanie pracownika wydaje władza przełożona zaświadczenie, stwierdzające czas i rodzaj odbytej służby oraz na życzenie ocenę zachowania się w służbie i przyczynę rozwiązania stosunku służbowego (§ 127). W razie dobrowolnego wystąpienia ze służby pracownik i jego rodzina tracą wszelkie prawa wynikające ze stosunku służbowego (§ 128).

Zwolnienie (§ 129) ze służby winno nastąpić w razie: 1. stwierdzenia braku obywatelstwa polskiego lub obywatelstwa Wolnego Miasta Gdańska, 2. stwierdzenia przez Kolejową Komisję Lekarską trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych i 3. długotrwałej choroby (§ 132). Władza może zwolnić pracownika ze służby w razie 1. ukończenia 60 roku życia i osiągnięcia wysługi emerytalnej, dającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego, 2. ukończenia 55 roku życia i osiągnięcia wysługi emerytalnej, stanowiącej podstawę pełnego zaopatrzenia emerytalnego, 3. dwukrotnej, co najmniej w odstępie 1 roku bezpośrednio po sobie następującej niedostatecznej kwalifikacji służbowej (§ 130). Pracownik, który ukończył 60 lat lub który ukończył 55 lat i osiągnął wysługę emerytalną, stanowiącą podstawę pełnej emerytury ma prawo domagać

się zwolnienia ze służby (§ 131). Zwolnienie to winno nastąpić w terminie do 3 miesięcy.

Groźnym dla pracownika jest przepis § 132 (dawny § 124) opiewający, że władza rozwiązuje stosunek służbowy z pracownikiem, jeżeli nieobecność tegoż na służbie wskutek choroby licząc łącznie z urlopem dla poratowania zdrowia trwa r o k u pracowników etatowych, zaś 39 t y g o d n i u nieetatowych. Minister Komunikacji w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie może zezwolić na wyjątki od powyższego postanowienia.

Dawny § 125, którego uchylenia domagałem się w poprzednich 2 wydaniach mego Kodeksu Kolejowego, w obecnem brzmieniu § 133, zupełnie zmieniono. N i e o d n o s i s i ę obecnie wcale do e t a t o w y c h i n i e e t a t o w y c h mających p o w y ż e j 10 l a t polskiej służby kolejowej. Tylko w ciągu 10 lat władza kolejowa ma prawo według swego uznania i bez podania przyczyn z nieetatowym rozwiązać stosunek służbowy za 3-miesięcznem wypowiedzeniem. Dotychczas okres ten dla nieetatowych wynosił 15 lat.

Niejasnym jest przepis § 134 p. 1, gdyż postanawia, że w razie reorganizacji P. K. P., tudzież w przypadkach, gdy zajdą okoliczności nie pozwalające ze względu na dobro służby na dalsze zatrudnianie pracownika, Minister Komunikacji ma prawo przenieść w stan nieczynny każdego pracownika, o ile nie można zastosować postanowień § 133. Co należy rozumieć przez „reorgani-

zację“ i w jaki sposób winna nastąpić, czy w ustawowy, czy administracyjny i co należy rozumieć przez „dobro służby“, tego pragmatyka nie wyjaśnia. Ogólnikami ustawa szafować nie może. Dobro służby jest pięknem, idealnem wyrażeniem, ale nie pojęciem prawnem. W pragmatyce kolejowej, jak zresztą w każdej ustawie winne być tylko wyrażenia i pojęcia prawne, ścisłe, jasne, których ogólnikami zastąpić nie można.

Nowością jest w § 134 ust. 4 przepis, że pracownika w stanie nieczynnym może każdej chwili właściwa władza (§ 129) zwolnić ze służby, a to przed upływem 6, względnie 3 miesięcy, skoro utraci obywatelstwo polskie lub Wolnego Miasta Gdańska, zostanie uznanym za trwale niezdolnego do służby z powodu choroby, ukończy 60 lub 55 lat i osiągnie pełną emeryturę lub w końcu otrzyma dwukrotną niedostateczną kwalifikację służbową. Ustęp końcowy § 134 postanawia, że pracownika będącego w stanie nieczynnym można zawiesić w służbie, jeżeli: 1. Sąd karny zarządził względem niego areszt śledczy, 2. zapadł przeciw niemu wyrok Sądu karnego, a skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego i 3. nieprawomocne jeszcze orzeczenie dyscyplinarne, opiewające na zwolnienie lub wydalenie ze służby. Przepis ten rygorystyczny jest niejasny i wprost ze sobą sprzeczny, bo zawieszenie w służbie pracownika, będącego w stanie nieczynnym, a więc niepełniącego służby, pozbawione jest wszelkiej celowości.

Nowością jest w § 139 postanowienie, że wydalenie pracownika ze służby wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądu karnego wedle § 4 p. 1 następuje tylko wtedy, jeżeli skazanie pociąga za sobą niezdolność do piastowania urzędu publicznego. Uchylono zatem dotychczasowe postanowienie, że wydalenie ze służby następuje w razie skazania za przestępstwo, popełnione z chęci zysku. Zatajenie w czasie przyjęcia na służbę skazania sądowego za przestępstwo z chęci zysku lub faktu poprzedniego wydalenia ze służby państwowej lub samorządowej, nie jest przyczyną do wydalenia ze służby, lecz wywołuje wdrożenie postępowania dyscyplinarnego. Wreszcie wedle § 148 przepis § 139 odnosi się tylko do pracowników przyjętych na P. K. P. dopiero po 1 września 1929, a przyjęci do służby wcześniej, będą podlegali przepisom służbowym, którym do dnia 1 września 1929 podlegali.

Na podstawie art. 29 Rozporządzenia Prezydenta R. P. o Polskich Kolejach Państwowych w jednolitem brzmieniu wedle Nr. 89 Dz. U. z 18 grudnia 1930 poz. 705, na wstępie powołanego, pracownik ma prawo skargi od decyzji Ministerstwa Komunikacji w przeciągu 60 dni od dnia następnego po doręczeniu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w trybie i na zasadach ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym z 29 października 1932 Dz. U. Nr. 94 poz. 806.

W pragmatyce obecnej (jak i dawniejszej) brak przepisów co do amnestji, zawieszenia wy-

konania kary, jak i ułaskawienia. W § 95 przy wyłączaniu się z urzędu członków Komisji Dyscyplinarnej pragmatyka podaje, że należy stosować analogiczne przepisy ustawy o postępowaniu karnem, obowiązującej na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 1 lipca 1929 (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 marca 1928 po znowelizowaniu w jednolitym tekście Nr. 83 Dz. U. poz. 725, Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 września 1932). Polski kodeks postępowania karnego zna abolicję (puszczenie w niepamięć), amnestję i ułaskawienie oraz warunkowe zawieszenie kary. W art. 370 (wedle nowej numeracji) żąda powyższy kodeks postępowania karnego, ażeby sentencja wyroku zawierała w miarę potrzeby orzeczenie co do warunkowego zawieszenia wykonania kary. Jeśli do przestępcy można zastosować powyższe ulgi, to tem bardziej do karanego dyscyplinarnie, a w warunkach na szczególne uwzględnienie zasługujących, można, zdaniem mojem, zastosować ułaskawienie przez Prezydenta Rzeczypospolitej. Wedle art. 47 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje Prezydentowi prawo darowania i złagodzenia kary oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego w poszczególnych wypadkach. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może aktem łaski ułaskawić przestępcę, to tem bardziej przysługuje to prawo Prezydentowi R. P. odnośnie do dyscyplinarnie ukaranego, a wszelka interpretacja ścieśniająca prawo łaski Prezydenta

R. P., jest mylną i sprzeczną z duchem art. 47 ust. 1 Konstytucji R. P.; dotychczasowe zaś wyłączanie kar dyscyplinarnych z aktów łaski, jest, zdaniem mojem, bezpodstawnem ograniczaniem prawa łaski Prezydenta R. P. Oczywista, że prawo łaski winno mieć zastosowanie w wypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących.

Nie widzę żadnej prawnej podstawy, dlaczegoby nie miano pracownikowi nieposzlakowanemu, podczas wieloletniej służby niekaranemu, zawiesić wykonania kary dyscyplinarnej, skoro przestępcy sąd karny zawiesza wykonanie kary po myśli art. 61 § 1 polskiego kodeksu karnego na czas od 2—5 lat i to kary pozbawienia wolności nie przenoszącej 2 lat.

Prawo kolejowe jest prawem zupełnie różnem od innych praw, czego najlepszym dowodem jest to, że ma najkrótsze czasokresy ustawowe. Żadna ustawa nie zna czasokresu 5 minut, a tymczasem prawo kolejowe ma czasokres 5 minut, gdyż na 5 minut przed odjazdem pociągu gaśnie prawo żądania biletu kolejowego, również na 5 minut przed odejściem pociągu jest dopuszczalne prawo wymiany kupionych biletów na bilety wyższej lub niższej klasy, albo na bilety do innej stacji, za wyrównaniem różnicy w cenie. Z powyższych przykładów wynika, że prawo kolejowe jest prawem sui generis (swojego rodzaju).

Komentarz ze względów finansowych zmuszony byłem skrócić do $^1/_3$ części. Jako ekwiwalent

dałem wyczerpujący skorowidz, niezbędny dla każdego.

Kolejnictwo polskie stoi wysoko. W stosunkach kolejowych europejskich kolejnictwo polskie ma zaszczytne stanowisko. Unifikacja prawa kolejowego rozpoczęta jednolitą pragmatyką kolejową i jednolitą ustawą emerytalną winna w dalszym ciągu rychło postępować. Przedewszystkiem przepisy prawne o odpowiedzialności P. K. P. (dotąd 3 odmienne i sprzeczne ze sobą ustawy zaborcze), o wywłaszczeniach na cele kolejowe (również 3 ustawy zaborcze) i t. d. należy zunifikować. Oby wkrótce na obszarze całej Rzeczypospolitej zaistniało całkowite i jednolite polskie prawo kolejowe.

Kraków, dnia 14 grudnia 1932.

Adw. Dr. Bronisław Feller

OBWIESZCZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 26 sierpnia 1932 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r.

o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".

(Dz. U. Nr. 86 z 12 października 1932, poz. 736).

Na podstawie art. 26 i 27 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 568) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 576), ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447) w brzmieniu obowiązującem od 1 sierpnia 1932 r.

Część I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Postanowienia niniejszego rozporządzenia odnoszą się do pracowników etatowych i nieetatowych

przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe", nazwanego w dalszym ciągu niniejszego rozporządzenia „P. K. P.".

§ 2. Nadanie charakteru pracownika etatowego następuje przez doręczenie pisma nominacyjnego, w którem wymienione jest stanowisko (tytuł służbowy) oraz grupa uposażenia pracownika, nadanie zaś charakteru pracownika nieetatowego przez ogłoszenie w organie urzędowym, przeznaczonym do tego rodzaju publikacyj, postanowienia władzy, zaliczającego pracownika w poczet kategorji pracowników nieetatowych.

Władza, która mianuje (zalicza) pracownika, oznacza w piśmie nominacyjnem (organie urzędowym) termin ważności nominacji (zaliczenia).

§ 3. Ogólne warunki mianowania pracownikiem etatowym lub zaliczenia w poczet pracowników nieetatowych, są następujące:

1) obywatelstwo polskie; obywatele Wolnego Miasta Gdańska będą traktowani stosownie do obowiązujących traktatów i umów;

2) zdolność do działań prawnych;

3) nieposzlakowana przeszłość (§ 4);

4) nieprzekroczony 40 rok życia, jeśli nie zachodzą przypadki, przewidziane w § 11 ust. 1 p. 2, 3 i 4;

5) zdolność fizyczna, wymagana na stanowisko, na które mianuje się (zalicza) pracownika;

6) znajomość języka polskiego w mowie i piśmie tudzież stopień wykształcenia i rodzaj wiadomości lub praktyki zawodowej, wymaganych w poszczególnych działach służby lub na poszczególne stanowiska;

7) zadośćuczynienie obowiązkowi czynnej służby

wojskowej; warunek ten nie dotyczy osób uznanych definitywnie za niezdatne do czynnej służby wojskowej.

Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od warunków, wymienionych w p. 4, 6 i 7.

§ 4. W myśl § 3 p. 3 nie mogą być mianowane (zaliczane):

1) osoby, skazane wyrokiem sądu karnego, jeśli skazanie pociąga za sobą niezdolność do piastowania urzędu publicznego;

2) osoby, skazane za przestępstwa popełnione z chęci zysku;

3) osoby, wydalone ze służby kolejowej lub innej służby państwowej względnie służby samorządowej.

Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karnosądowe za przestępstwa, określone w p. 1 i 2, postępowanie upadłościowe lub postępowanie o pozbawienie własnej woli, nie może być w czasie trwania powyższego postępowania mianowaną pracownikiem etatowym, lub zaliczoną w poczet pracowników nieetatowych.

Za zezwoleniem Ministra Komunikacji dopuszczalne są odstępstwa od warunków, wymienionych w p. 2 i 3.

§ 5. Poza ogólnemi warunkami, wymienionemi w §§ 3 i 4, mianowanie lub zaliczenie do jednej z kategoryj pracowników, wymienionych w § 1, zależy od odbycia co najmniej jednorocznej służby próbnej.

Nadto warunkiem mianowania na stanowisko etatowe jest złożenie egzaminu ścisłego oraz pełnienie czynności, przywiązanych do stanowiska etatowego.

Warunkiem zaliczenia w poczet pracowników nie-

etatowych jest, prócz odbycia służby próbnej, złożenie egzaminu praktycznego.

Zwolnienie częściowe lub całkowite od egzaminów, jako też od służby próbnej, nastąpić może za osobnem zezwoleniem Ministra Komunikacji.

§ 6. Minister Komunikacji wydaje szczegółowe przepisy co do zdolności fizycznej tudzież stopnia wykształcenia i rodzaju wiadomości lub praktyki zawodowej, wymaganych od pracowników przy mianowaniu (zaliczeniu) (§ 3 p. 5 i 6) tudzież określa czas i program służby próbnej i egzaminy, wymagane w poszczególnych działach służby.

§ 7. Pracownik winien objąć służbę w terminie, wyznaczonym przez tę władzę P. K. P., która go mianowała (zaliczyła).

Mianowanie (zaliczenie) unieważnia się, jeżeli pracownik w ciągu czternastu dni po tym terminie nie zgłosił się do służby i nie usprawiedliwił zwłoki.

§ 8. Przy objęciu służby pracownik składa przed władzą służbową (§ 18) przyrzeczenie służbowe według roty, ustalonej w załączniku I do niniejszego rozporządzenia. Złożenie przyrzeczenia stwierdza się podpisami składającego i odbierającego przyrzeczenie.

Odmowa złożenia przyrzeczenia powoduje unieważnienie mianowania (zaliczenia).

§ 9. Niedopuszczalne jest zatrudnienie pracownika w taki sposób, żeby wchodził w stosunek zwierzchnika lub podwładnego do swego małżonka, krewnego wstępnego lub zstępnego z urodzenia lub przysposobienia, bądź też krewnego w linji bocznej do trzeciego stopnia

pokrewieństwa, lub powinowatego do drugiego stopnia powinowactwa włącznie.

Pracownicy kasowych i gospodarczych urzędów P. K. P. nie mogą pozostawać w stosunkach rodzinnych, wymienionych w poprzednim ustępie, do osób zatrudnionych w nadzorczych urzędach rachuby i kontroli.

§ 10. Kobiet nie można zatrudniać przy robotach, które w przepisach o ochronie pracy są dla nich zakazane.

§ 11. Czas służby liczy się od dnia jej objęcia. Do czasu służby na P. K. P. zalicza się spędzoną w Państwie Polskiem:

1) nieprzerwaną służbę w charakterze pracownika etatowego, kandydata lub pracownika nieetatowego (§ 1 i 2);

2) nieprzerwaną służbę w charakterze pracownika kolei państwowych, poprzedzającą służbę wymienioną w p. 1; służbę taką uważa się za nieprzerwaną już wówczas, gdy praca trwa co najmniej osiem miesięcy w roku, a pracownik nie został zwolniony ze służby na własną prośbę lub z własnej winy, przyczem ten miesiąc liczy się w całości, w którym pracownik, licząc także dni usprawiedliwionej nieobecności, zatrudniony jest co najmniej przez dwadzieścia dni;

3) nieprzerwaną państwową służbę cywilną, poprzedzającą przejście do służby wymienionej w p. 1 lub 2;

4) służbę i czas ćwiczeń w wojsku.

Minister Komunikacji może w wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach zezwolić na odstąpienie od określonego w ustępie pierwszym warunku nieprzerwalności służby.

Minister Komunikacji może zaliczyć do czasu służby na P. K. P. w całości lub części również służbę na ko-

lejach prywatnych i na kolejach państwowych w państwach obcych oraz służbę samorządową, jeśli taka służba daje pracownikowi kwalifikacje pożyteczne dla służby kolejowej.

§ 12. Dla pracowników, objętych niniejszem rozporządzeniem, prowadzi się wykazy stanu służby. Do wykazów tych wpisuje się wszystkie istotne dane, dotyczące stosunków osobistych pracownika oraz przebiegu jego służby.

Pracownik składa przy pierwszem mianowaniu (zaliczeniu) swej władzy służbowej (§ 18) dokumenty osobiste, stwierdzające dane, wymienione w ust. 1, w dalszym ciągu zaś służby obowiązany jest składać dokumenty, świadczące o każdej zmianie tych danych, nie wynikającej z zarządzeń P. K. P.

Władza służbowa pracownika przesyła dokumenty, wymienione w poprzednim ustępie, władzy przełożonej (§ 18), która uskutecznia odpowiednie wpisy w wykazach lub sporządza odpisy złożonych dokumentów, same zaś dokumenty zwraca ich właścicielowi.

Pracownikowi służy prawo przeglądania wykazu stanu służby i otrzymania odpisu.

Wzór wykazu stanu służby tudzież szczegóły co do jego wypełnienia i prowadzenia określają osobne przepisy, wydane przez Ministra Komunikacji.

§ 13. Dla pracowników etatowych prowadzi się listy starszeństwa służbowego według przepisów, które wyda Minister Komunikacji.

Pracownik może w przeciągu czternastu dni po podaniu mu listy starszeństwa do wiadomości wnieść do władzy wyższej odwołanie (§ 16) od ustalonego co do jego osoby porządku starszeństwa.

§ 14. Dla oceniania kwalifikacji służbowych pracowników etatowych będą utworzone komisje kwalifikacyjne przy władzach przełożonych.

O pracownikach nieetatowych wydaje opinje ich władza służbowa.

Ustanawia się następujące stopnie oceny kwalifikacyjnej:
dobry, dostateczny i niedostateczny.

Sposób kwalifikowania personelu tudzież skład komisyj kwalifikacyjnych określą przepisy wydane przez Ministra Komunikacji.

O ocenie kwalifikacyjnej zawiadamia się pracownika na piśmie.

§ 15. Doręczenia decyzyj (orzeczeń i zarządzeń) w sprawach, wynikłych z niniejszego rozporządzenia, są ważne i powodują bieg terminów, jeśli uskuteczniono je do rąk własnych pracownika.

Decyzje, od których służy pracownikowi prawo odwołania (§ 16), doręcza się za pokwitowaniem.

Jeżeli nieznane jest miejsce pobytu pracownika, który nie ustanowił pełnomocnika, lub też gdy pracownik lub jego pełnomocnik odmawia przyjęcia pisma, zawierającego decyzję, wówczas obwieszcza się je przez wywieszenie w widocznem miejscu w urzędzie, do którego personelu pracownik należy. Doręczenie uważa się za dokonane po upływie siedmiu dni od wywieszenia pisma.

Postanowienia niniejszego paragrafu nie odnoszą się do doręczeń w postępowaniu dyscyplinarnem, unormowanych § 117.

§ 16. Jeżeli rozporządzenie niniejsze inaczej nie postanawia, pracownik może od decyzyj (orzeczeń i zarządzeń), w sprawach wynikłych z niniejszego rozporządzenia, wnieść w porządku służbowym (§ 19) odwołanie na piśmie do władzy wyższej, której orzeczenie jest w toku instancji ostateczne.

Odwołanie należy wnieść w terminie czternastodniowym, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej (§§ 37 i 73 ust. 2).

Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia decyzji. Niedziele i święta ustawowe nie wstrzymują ani rozpoczęcia, ani biegu terminów. Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, to za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy dzień powszedni.

Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo, zawierające odwołanie, w urzędzie pocztowym lub telegraficznym Rzeczypospolitej.

W razie uchybienia terminu wniesienia odwołania zarówno instancja odwoławcza, jak i władza, od której decyzji odwołanie wniesiono, może przywrócić termin na prośbę pracownika, gdy udowodni on, że uchybienie terminu nastąpiło bez jego winy, z powodu przeszkód nie do przezwyciężenia.

Prośbę o przywrócenie terminu może pracownik wnieść wraz z odwołaniem w terminie siedmiodniowym od ustania przeszkody. Nieuwzględnienia takiej prośby nie można zaskarżyć.

Odwołanie nie ma mocy odraczającej, jeśli rozporządzenie niniejsze inaczej nie stanowi (§ 107).

Część II.

Obowiązki pracownika.

§ 17. Pracownik obowiązany jest Rzeczypospolitej Polskiej wiernie służyć, przestrzegać ściśle wszelkich ustaw i przepisów państwowych, jako też wszelkich przepisów kolejowych, regulaminów służbowych i instrukcyj, wykonywać czynności połączone z jego stanowiskiem gorliwie, według swej najlepszej wiedzy i woli, strzec interesów P. K. P. i zapobiegać wszystkiemu, co tym interesom szkodę przynieść może, dbać o mienie, stanowiące własność państwową i P. K. P. lub im przez osoby trzecie powierzone, jak również znalezione na terenie kolejowym. Pracownik winien zaniechać wszystkiego, co mogłoby zakłócić należyty bieg pracy na kolejach lub normalny tok urzędowania.

Zachowanie się pracownika w służbie i poza służbą winno odpowiadać zasadom uczciwości i przyzwoitości.

§ 18. Pracownik obowiązany jest do wykonywania poleceń służbowych zwierzchnika (ów).

Zwierzchnikiem jest ten, kogo wedle przepisów organizacyjnych i służbowych lub z mocy osobnego zarządzenia powołano do kierownictwa względnie wydawania poleceń służbowych.

Przez wyrażenie „władza przełożona", używane w niniejszem rozporządzeniu, rozumieć należy urzędy (organa) P. K. P., podlegające bezpośrednio Ministrowi Komunikacji, zaś w stosunku do kierowników tych urzędów — Ministra Komunikacji.

Przez wyrażenie „władza służbowa" rozumieć należy wszystkie urzędy P. K. P. w stosunku do zatrud-

nionych w nich pracowników. Dla kierowników urzędów władzą służbową jest urząd bezpośrednio wyższy.

§ 19. Sprawy służbowe pracowników rozstrzyga się w porządku służbowym. Z prośbami, przedstawieniami i skargami podwładny winien zwracać się ustnie lub pisemnie do bezpośredniego zwierzchnika, który je rozważy i załatwi, lub gdy załatwienie przekracza jego zakres działania, przekaże bezzwłocznie władzy właściwej.

Prośby, załatwiane w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia i innych przepisów przez władze wyższe, oraz odwołania (§ 16) wnosi się zawsze w drodze piśmiennej.

Skargi przeciw zwierzchnikowi podwładny może wnosić wprost do władzy, której ten zwierzchnik bezpośrednio podlega.

Władze wyższe zawiadamiają pracowników o swych decyzjach na piśmie za pośrednictwem władz służbowych.

§ 20. Zwierzchnik czuwa nad należytem wykonywaniem czynności służbowych i odpowiedniem zachowaniem się podwładnych na służbie.

W związku z tem zwierzchnik jest obowiązany wskazywać podwładnym czynności, które ci mają wykonywać, zaopatrywać ich w instrukcje, potrzebne do wykonywania służby, zawiadamiać o dotyczących ich przepisach i zarządzeniach służbowych, dawać potrzebne wskazówki i wyjaśnienia.

Względem podwładnych winien zwierzchnik postępować bezstronnie i uprzejmie, jednak z należytą stanowczością.

Pozatem winien zwierzchnik zaznajamiać swych zastępców względnie starszych podwładnych z ogólnym biegiem spraw służbowych i dbać o właściwy podział pracy.

Obowiązkiem zwierzchnika jest wydawanie rzetelnej opinji o swoich podwładnych.

W razie naruszenia obowiązków służbowych przez podwładnego, zwierzchnik obowiązany jest zbadać dokładnie i bezstronnie sprawę i zastosować względnie spowodować zastosowanie przepisów zawartych w części V niniejszego rozporządzenia.

§ 21. Zwierzchnikowi nie wolno wdawać się z podwładnymi w interesy pieniężne, ani też domagać się lub przyjmować od nich, bądź dla siebie, bądź dla swej rodziny (domowników), podarunków, lub innych świadczeń i korzyści, zaofiarowanych w jakiejkolwiek bądź formie.

Zwierzchnikowi nie wolno nawet za wynagrodzeniem, używać podwładnego do posług prywatnych, zarówno w czasie wykonywania przezeń służby, jak i w czasie wolnym od służby. Wyjątki od tego są dopuszczalne jedynie za piśmiennem zezwoleniem władzy przełożonej i odpowiedniem wynagrodzeniem podwładnego.

Zwierzchnikowi nie wolno wywierać na podwładnym wpływu dla celów nie mających nic wspólnego ze służbą kolejową.

§ 22. Wobec zwierzchnika (ów) i innych pracowników starszych stanowiskiem, pracownik winien zachowywać się z należytym szacunkiem i odpowiednio do wymagań dyscypliny służbowej.

W stosunkach wzajemnych pracownicy obowiązani są zachowywać się uprzejmie i popierać przy spełnianiu zadań służbowych.

§ 23. Pracownik obowiązany jest wykonywać wszystkie czynności połączone z jego stanowiskiem i wypełniać w tym zakresie wszystkie zlecenia służbowe, otrzymane od bezpośredniego i wyższych zwierzchników, jeśli te nie sprzeciwiają się wyraźnie obowiązującym przepisom ustawowym lub nie zagrażają jawnie bezpieczeństwu ruchu.

Jeśli odmowa wykonania zlecenia służbowego z powyższych powodów nie okaże się uzasadnioną, pociąga się pracownika do odpowiedzialności służbowej.

O otrzymaniu zlecenia wprost od wyższego zwierzchnika winien pracownik zawiadomić bezpośredniego zwierzchnika.

§ 24. Na zlecenie zwierzchnika, wydane w razie koniecznej potrzeby, uzasadnionej ważnemi względami służbowemi, pracownik obowiązany jest załatwiać również i takie czynności służbowe, które nie odpowiadają wprawdzie obowiązkom przywiązanym do zajmowanego przezeń stanowiska, jednakże mieszczą się w jego kwalifikacjach służbowych lub zawodowych.

§ 25. W nagłych wypadkach, zagrażających bezpieczeństwu ruchu, ciąży na każdym pracowniku obowiązek samorzutnego objęcia opuszczonego przez innego pracownika posterunku w znanej mu gałęzi służby.

Poza tem każdy pracownik ma obowiązek współdziałania przy zapobieganiu wszystkiemu, co grozi niebezpieczeństwem dla ruchu, zagraża życiu ludzkiemu, mieniu Państwa lub P. K. P., względnie mieniu osób

trzecich P. K. P. powierzonemu. Jeśli to tylko leży w jego mocy, winien przedsięwziąć niezwłocznie wszystkie dostępne środki dla uchylenia niebezpieczeństwa i udzielenia pomocy oraz zawiadomić właściwe organa P. K. P.

§ 26. O wszelkich zauważonych nadużyciach służbowych innych pracowników P. K. P., bez względu na zajmowane przez nich stanowiska, pracownik obowiązany jest donieść bezpośredniemu zwierzchnikowi, względnie władzy wyższej wtedy, gdy nadużyć tych dopuści się jego bezpośredni zwierzchnik.

§ 27. W stosunku do publiczności, a w szczególności do osób korzystających z usług kolei, pracownik winien postępować bezstronnie i bezinteresownie oraz zachowywać się uprzejmie, lecz stanowczo, nie dopuszczając do naruszenia istniejących przepisów, zaś w razie ich przekroczenia zastosować bezwarunkowo przewidziane dla danego zajścia sposoby postępowania celem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

Za spełnianie czynności służbowych lub w związku z ich pełnieniem wzbronione jest przyjmowanie lub domaganie się podarunków, wynagrodzenia pieniężnego oraz innych korzyści materialnych lub osobistych, zaofiarowanych w jakiejkolwiek formie bądź bezpośrednio, bądź pośrednio pracownikowi lub jego rodzinie (domownikom).

§ 28. Pracownik obowiązany jest zachowywać w tajemnicy sprawy służbowe bez względu na to, w jaki sposób powziął o nich wiadomość, jeśli władze sprawy takie wyraźnie uznały lub oznaczyły jako tajne, oraz gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro pu-

bliczne, względy służbowe albo interes osób korzystających z usług kolei.

Pracownik powinien zachować tajemnicę tę także wobec innych pracowników, z wyjątkiem takich, którym jest obowiązany donosić o tych sprawach służbowo.

Władza przełożona może w poszczególnych przypadkach zwalniać pracowników od obowiązku dochowania tajemnicy służbowej. Zwolnienie następuje w formie piśmiennej.

Pracownikowi nie wolno informować osób niepowołanych nawet o takich sprawach służbowych, które nie mają charakteru spraw tajnych.

Bez zezwolenia władzy przełożonej nie wolno pracownikowi w żadnej formie wytaczać w prasie spraw dotyczących jego stosunku służbowego, jak również działalności P. K. P.

§ 29. Pracownik obowiązany jest przestrzegać ustalonych godzin pracy.

W wyjątkowych przypadkach, jeśli wymagają tego względy służbowe, pracownik obowiązany jest na polecenie zwierzchnika pełnić służbę także poza ustalonemi godzinami pracy.

§ 30. Opuszczenie przez pracownika posterunku służbowego lub wydalenie się z lokalu służbowego podczas godzin pracy może nastąpić jedynie za zezwoleniem zwierzchnika.

Samowolne opuszczenie bądź uchylenie się od służby pociąga za sobą odpowiedzialność służbową oraz wstrzymanie wypłaty względnie potrącenie pobranego już uposażenia za czas nieusprawiedliwionej nieobecności.

Jeśli samowolna nieobecność pracownika na służbie trwa dłużej niż 7 dni, władza, która go mianowała (zaliczyła), może rozwiązać z nim stosunek służbowy bez wdrażania postępowania dyscyplinarnego. Takie rozwiązanie stosunku służbowego powoduje utratę wszelkich praw z tego stosunku wynikających.

§ 31. Pracownik obowiązany jest mieszkać w miejscowości, w której pełni służbę, wskazać władzy służbowej dokładny swój adres i donosić o każdej jego zmianie.

Władza służbowa może na prośbę pracownika zezwolić na obranie innego miejsca zamieszkania, pod tym jednak warunkiem, że pracownik będzie mógł punktualnie i bez przeszkód czynić zadość wszystkim obowiązkom służbowym.

Władza służbowa może w razie koniecznej potrzeby uzależnić od swego zezwolenia wydalanie się z miejsca zamieszkania pracowników pewnych kategoryj, nawet poza godzinami pracy. W nadzwyczajnych i niecierpiących zwłoki okolicznościach ograniczenie takie może zarządzić czasowo także bezpośredni zwierzchnik pracownika.

Pracownik służby wykonawczej, związanej z ruchem pociągów, winien przed każdorazowem opuszczeniem miejsca stałego zamieszkania uwiadomić o tem bezpośredniego zwierzchnika, z równoczesnem podaniem mejscowości chwilowego pobytu i adresu.

§ 32. Stawienie się na służbę w stanie nietrzeźwym lub pełnienie jej w tym stanie pociąga za sobą, prócz odpowiedzialności służbowej, usunięcie pracownika od pełnienia służby, względnie niedopuszczenie go do służby, ze skutkiem przewidzianym w § 30 ust. 2.

Stwierdzenie stanu nietrzeźwości pracownika następuje w formie protokółu, spisanego w obecności lekarza kolejowego lub dwóch świadków.

§ 33. O chorobie, stanowiącej przeszkodę w pełnieniu służby, winien pracownik zawiadomić natychmiast władzę służbową za pośrednictwem bezpośredniego zwierzchnika.

Pracownikowi, niepełniącemu służby z powodu choroby, stwierdzonej przez lekarza kolejowego, władza służbowa może zezwolić na pobyt poza stałem miejscem zamieszkania na czas oznaczony przez lekarza kolejowego. Pracownik jest obowiązany wówczas podać dokładny swój adres.

§ 34. Pracownik obowiązany jest na każde zlecenie władzy poddawać się badaniu lekarza kolejowego lub Kolejowej Komisji Lekarskiej.

§ 35. Władza właściwa może przenieść pracownika w tej samej lub do innej miejscowości:

1) z urzędu, w razie służbowej potrzeby,
2) w drodze konkursu,
3) na prośbę pracownika.

Przeniesienie z urzędu może nastąpić na takie samo, równorzędne lub inne stanowisko, odpowiadające jednak kwalifikacjom służbowym lub zawodowym pracownika, z zachowaniem posiadanej grupy uposażenia lub wynagrodzenia.

Pracownik, przeniesiony na własną prośbę na stanowisko niższe, otrzymuje grupę uposażenia lub wynagrodzenie przywiązane do tego niższego stanowiska.

W celu umożliwienia przeniesionemu pracownikowi dokonania przeprowadzki do nowej miejscowości zwal-

nia go dotychczasowa władza służbowa na czas konieczny od pełnienia służby.

§ 36. Minister Komunikacji wydaje przepisy w zakresie umundurowania pracowników, a w szczególności określa, które kategorje pracowników obowiązane są do noszenia pełnego lub częściowego munduru.

§ 37. Pracownika można pociągnąć do odpowiedzialności materjalnej za szkodę, wynikłą z jego winy dla P. K. P. z powodu jego czynności służbowych, co nie wyklucza odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej.

Jeśli winę za szkodę, wynikłą dla P. K. P., ponosi kilku pracowników, a wysokość szkody, wyrządzonej przez każdego z nich nie da się określić, wówczas wszyscy odpowiadają solidarnie.

Orzeczenie o obowiązku zwrotu szkody i jej wysokości w postępowaniu administracyjnem wydaje władza przełożona po przeprowadzeniu dochodzenia.

W dochodzeniach należy przesłuchać pracownika, zbadać świadków, a w razie potrzeby biegłych, bez odbierania od nich przysięgi, oraz sprawdzić inne dowody, w szczególności zaś dowody z ksiąg, akt i dokumentów. Pracownik ma prawo zadawać pytania świadkom i biegłym, uczestniczyć w sprawdzaniu innych dowodów oraz przeglądać i sporządzać odpisy z akt dochodzenia.

Orzeczenie winno być uzasadnione i ma zawierać pouczenie o odwołaniu.

Od orzeczenia może pracownik wnieść odwołanie (§ 16) do Ministra Komunikacji, za pośrednictwem władzy przełożonej (orzekającej), w terminie czterna-

stodniowym od dnia następującego po dniu doręczenia orzeczenia.

Orzeczenie Ministra Komunikacji jest ostateczne w postępowaniu administracyjnem.

Postanowienia niniejszego paragrafu nie mają zastosowania w przypadkach dochodzenia od pracownika niedoborów, ujawnionych przy rewizji dowodów przewozowych, sprawozdań rachunkowych i kasowych oraz przy rewizji kas.

W tych przypadkach, jak również w przypadkach dochodzenia od pracownika należności P. K. P. za przejazdy bezbiletowe, za biletami nieważnemi lub niewłaściwemi, mają zastosowanie postanowienia specjalne, zawarte w odnośnych przepisach i instrukcjach służbowych.

§ 38. Pracownik, którego ostatecznem orzeczeniem administracyjnem zobowiązano do zwrotu szkody, może w terminie miesięcznym po doręczeniu tego orzeczenia wystąpić na drodze sądowej przeciw P. K. P. z powództwem o ustalenie, że roszczenie P. K. P. nie istnieje wogóle lub w stosunku do niego w całości lub w części. W sporze tym obowiązek udowodnienia istnienia winy i szkody ciąży na P. K. P.

Dla tego rodzaju powództw, wnoszonych przez pracowników na terenie Wolnego Miasta Gdańska, posiadających obywatelstwo polskie, właściwe są sądy rzeczowo-właściwe w Toruniu.

Powództwo sądowe nie wstrzymuje wykonania orzeczenia administracyjnego.

§ 39. Pracownik, obrażony podczas pełnienia służby lub w związku z jej pełnieniem, obowiązany jest zawiadomić o tem władzę przełożoną.

Jeżeli obraza pracownika w przypadku, o którym mowa w ustępie 1, ma charakter przestępstwa ściganego z urzędu, władza przełożona pracownika czyni dochodzenie karne.

Jeżeli obrazy dopuścił się funkcjonarjusz państwowy, samorządowy lub osoba wojskowa, władza przełożona pracownika czyni ponadto doniesienie do właściwej władzy obrażającego.

Władza przełożona może nakazać pracownikowi wytoczenie skargi o obrazę czci. W razie zasądzenia winnego w tym wypadku i nieściągalności kosztów sądowych P. K. P. zwracają skarżącemu rzeczywiste koszty procesu we wszystkich instancjach.

Skargi sądowo-karnej, wytoczonej na podstawie zezwolenia lub nakazu władzy, nie wolno pracownikowi wycofać lub umorzyć bez jej zezwolenia.

Niezastosowanie się pracownika do przepisów, zawartych w poprzednich ustępach, pociąga za sobą odpowiedzialność służbową.

§ 40. Pracownikowi nie wolno przyjmować takich ubocznych posad, ani też oddawać się takim zajęciom, których wykonywanie stałoby w sprzeczności z jego obowiązkami służbowemi, względnie z jego stanowiskiem, przeszkadzałoby mu w należytem wykonywaniu czynności służbowych lub mogłoby wywołać uzasadnione podejrzenie o stronniczość.

Pracownik jest obowiązany donosić w drodze służbowej władzy przełożonej o każdem zajęciu ubocznem, przynoszącem mu jakiekolwiek korzyści materjalne i zaniechać takich zajęć, których pełnienie uzna władza przełożona za niewskazane w myśl postanowień ust. 1.

Zgłoszeniu nie podlegają: zarządzanie nieruchomością własną, lub cudzą na podstawie ustawy, tudzież praca naukowa, literacka oraz artystyczna w ścisłem znaczeniu.

W następujących przypadkach winien pracownik uzyskać uprzednie zezwolenie władzy przełożonej:

a) w razie zamiaru wstąpienia do grona założycieli lub też do zarządu i rad nadzorczych spółek na zysk obliczonych;

b) w razie zamiaru założenia lub nabycia przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego.

Pracownikowi nie wolno ani bezpośrednio, ani za pośrednictwem osób trzecich:

1) ubiegać się o koncesję na budowę kolei lub na prowadzenie przedsiębiorstwa kolejowego;

2) podejmować się robót budowlanych lub dostaw dla P. K. P., jak również być właścicielem lub zarządcą jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na kolejach;

3) oddawać się zajęciom w biurach przewozowo-reklamacyjnych;

Niedozwolone jest publiczne pełnienie zajęć ubocznych z odznakami służbowemi.

§ 41. Bez zezwolenia władzy przełożonej nie wolno pracownikowi występować w charakterze biegłego w sprawach z dziedziny kolejnictwa lub w których zainteresowane jest przedsiębiorstwo „P. K. P.“ Postanowienie to nie odnosi się do przypadku, gdy sąd albo władze państwowe lub samorządowe zażądają opinji pracownika jako biegłego.

Pracownik obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić swą władzę przełożoną o każdorazowem wezwaniu

go jako biegłego do złożenia opinji w sprawach, w których zainteresowane jest przedsiębiorstwo „P. K. P.“.

Część III.

Prawa pracowników.

§ 42. Pracownik etatowy ma prawo do uposażenia stałego, płatnego miesięcznie zgóry; pracownik nieetatowy ma prawo do wynagrodzenia dziennego, zależnie od ilości dni dokonanej pracy.

Do czasu wydania norm uposażenia (wynagrodzenia) pracowników (art. 27 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r.) Minister Komunikacji władny będzie ustalać uprawnienia pracowników do otrzymywania specjalnych dodatków, uzasadnionych szczególnemi właściwościami służby, do należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia, do otrzymywania odzieży służbowej i po cenach ulgowych, zaliczek na uposażenie lub wynagrodzenie, wreszcie uprawnienia pracowników oraz ich rodzin do korzystania z bezpłatnych ulgowych przejazdów i przewozów.

Pracownik i jego najbliższa rodzina mają prawo do opieki lekarskiej i środków leczniczych w zakresie, który ustali rozporządzenie Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Pracy i Opieki Społecznej.

§ 43. Ustępowanie, pod jakimkolwiek tytułem, prawa do uposażenia lub wynagrodzenia jest wzbronione. Wszelka umowa przeciwna temu jest nieważna.

§ 44. Uposażenie lub wynagrodzenie pracownika ulega zajęciu administracyjnemu tudzież zapowiedze-

niu i zajęciu sądowemu, nie wyżej niż do wysokości piątej części sumy uposażenia lub wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty.

Uposażenie lub wynagrodzenie pracownika ulega w tych samych granicach zajęciu na podstawie prawomocnego orzeczenia administracyjnego, określonego w § 37, z tem zastrzeżeniem, że w razie zbiegu zapowiedzeń i zajęć należności P. K. P. z tytułu zwrotu szkody mają pierwszeństwo przed innemi roszczeniami i konkurują tylko z alimentami.

Uposażenie lub wynagrodzenie pracownika ulega zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu za alimenty do wysokości dwóch piątych części uposażenia lub wynagrodzenia, przyczem pozostałe trzy piąte części wolne są od wszelkich zapowiedzeń i zajęć.

Przy zbiegu zapowiedzeń za alimenty i za inne należności lub długi, jedna piąta część uposażenia lub wynagrodzenia pracownika staje się przedmiotem stosunkowego podziału zarówno na alimenty, jak na inne należności lub długi, dalszą zaś jedną piątą część przekazuje się wyłącznie na zaspokojenie samych tylko alimentów, o ileby pierwsza piąta część na nie, przy zbiegu innych wierzytelności, nie wystarczała.

§ 45. Z uposażenia lub wynagrodzenia, wypłacanego pracownikowi, potrąca się, niezależnie od zajęć administracyjnych lub zapowiedzeń i zajęć sądowych (§ 44):

1) należności, przypadające P. K. P. od pracownika za świadczenia w naturze oraz zaliczki pieniężne, pobrane na rachunek uposażenia lub wynagrodzenia i kwoty nieprawnie wypłaconego uposażenia lub wynagrodzenia, dodatków oraz innych należności;

2) potrącenia za opuszczony czas służby (§§ 30 i 32);
3) kary pieniężne nałożone przez władze P. K. P. (§ 65), przyczem miesięcznie można z tego tytułu potrącić nie więcej niż dziesiątą część miesięcznego uposażenia lub wynagrodzenia;
4) grzywny pieniężne, nałożone przez przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej w postępowaniu dyscyplinarnem (§ 99).

Potrąceń, wymienionych w p. 1, 3 i 4 dokonywać wolno z tem ograniczeniem, że nie mogą one łącznie z zajęciami administracyjnemi oraz z zapowiedzeniami i zajęciami sądowemi (§ 44) przewyższać połowy uposażenia lub wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty.

§ 46. Od zapowiedzeń i zajęć, określonych w § 44, oraz potrąceń wymienionych w § 45, o ile poszczególne ustawy inaczej nie stanowią, wyłączone są:
1) należności za podróże służbowe i przeniesienia oraz wogóle należności uboczne lub dodatki, przedstawiające zwrot wydatków poniesionych w służbie;
2) nagrody pieniężne;
3) zasiłki na opłaty szkolne;
4) zapomogi;
5) pośmiertne.

§ 47. Do każdego stanowiska etatowego przywiązana jest grupa uposażenia i tytuł służbowy.

Posunięcie pracownika ze stanowiska niższego na wyższe następuje według uznania właściwej władzy, która przy obsadzaniu wakansu bierze pod uwagę przedewszystkiem kwalifikacje służbowe, wymagane na dane stanowisko, przy równych zaś kwalifikacjach starszeństwo służbowe (§ 13).

Posunięcie pracownika z niższego na wyższe stanowisko jest wykluczone:

1) w razie niedostatecznej kwalifikacji służbowej;
2) w czasie, którego nie zalicza się do służby;
3) w czasie, gdy trwają skutki kary dyscyplinarnej;
4) w czasie, gdy pracownik zawieszony jest w służbie.

§ 48. W czasie nieobecności na służbie z powodu choroby pracownik etatowy zachowuje prawo do uposażenia, pracownik zaś nieetatowy otrzymuje do chwili powrotu na służbę lub rozwiązania stosunku służbowego 75% wynagrodzenia, jakie otrzymałby, gdyby w tym czasie pełnił służbę.

Pracownik nieetatowy pobiera pełne wynagrodzenie w czasie choroby, spodowanej wypadkiem doznanym w służbie bez własnej winy.

§ 49. W razie złego stanu zdrowia, niewykluczającego jednak możności pełnienia obowiązków służbowych, może władza przełożona udzielić pracownikowi na podstawie świadectwa lekarza kolejowego urlopu dla poratowania zdrowia (zdrowotnego), w czasie którego służy mu prawo do uposażenia lub wynagrodzenia jak podczas choroby.

§ 50. Pracownik, który z powodu pojawienia się choroby zakaźnej w rodzinie (wśród domowników) pozostać musi w myśl obowiązujących przepisów w odosobnieniu i wskutek tego nie pełni służby przez czas odosobnienia, zachowuje w tym czasie prawo do uposażenia lub wynagrodzenia, określonego w § 48 ust. 1.

§ 51. Pracownikowi nie służy prawo do uposażenia (wynagrodzenia) przez czas odbywania kary pozbawienia osobistej wolności.

Władza przełożona może jednak, według swego uznania, przyznać na ten czas rodzinie pracownika etatowego pewien zasiłek na utrzymanie, nie przekraczający jednak połowy uposażenia pracownika.

§ 52. Przy przesiedleniu z powodu przeniesienia (§ 35) pracownik ma prawo bezpłatnego przejazdu i przewozu swoich ruchomości koleją, stosownie do obowiązujących w tej mierze przepisów (§ 42).

Ponadto w przypadkach, wymienionych w § 35 p. 1 i 2, należy się pracownikowi zwrot kosztów przesiedlenia w wysokości ustalonej w osobnych przepisach (§ 42).

Jeżeli pracownik, przeniesiony z urzędu lub w drodze konkursu, musi z powodu braku mieszkania w nowej siedzibie służbowej prowadzić podwójne gospodarstwo, wówczas władza przełożona, po stwierdzeniu powyższych okoliczności, przyznaje mu stosowne odszkodowanie, nie przewyższające jednak połowy normalnych diet i nie na czas dłuższy, niż na przeciąg jednego roku.

Odszkodowanie, o którem mowa w ust. 3, nie przysługuje pracownikowi za czas urlopu wypoczynkowego lub zdrowotnego, ćwiczeń wojskowych, zawieszenia w służbie, nieusprawiedliwionej nieobecności na służbie, za dnie, za które należą się pracownikowi całe diety z tytułu podróży służbowych bądź delegacyj, wreszcie w przypadkach przeniesienia w wykonaniu orzeczenia dyscyplinarnego (§ 66 p. 3 i 5).

§ 53. Pracownik ma prawo do corocznego urlopu dla wypoczynku, z zachowaniem uposażenia lub wynagrodzenia, w ustalonym przez władzę porządku, w następującym wymiarze:

A. pracownicy umysłowo pracujący:
a) mający od 1—3 lat służby, przez 14 dni,
b) mający od 3—10 lat służby, przez 21 dni,
c) mający od 10—20 lat służby, przez 28 dni,
d) mający ponad 20 lat służby, przez 35 dni;
B. inni pracownicy:
a) mający od 1—3 lat służby, przez 8 dni,
b) mający ponad 3 lata służby, przez 15 dni.

Urlop wypoczynkowy w wymiarze określonym pod *A.* przysługuje również pracownikom pełniącym inną służbę, jeśli ona wyczerpuje szczególnie system nerwowy.

Osobne przepisy, wydane przez Ministra Komunikacji, określą kategorje pracowników umysłowo pracujących oraz pracowników wymienionych w poprzednim ustępie.

Ze względów służbowych, niecierpiących zwłoki, może władza wstrzymać pracownikowi rozpoczęcie udzielonego urlopu wypoczynkowego lub odwołać go z urlopu; z chwilą gdy te względy ustaną, należy mu umożliwić rozpoczęcie lub dalsze korzystanie z urlopu oraz zwrócić udowodnione koszty, spowodowane nieprzewidzianem odwołaniem z urlopu.

Jeżeli pracownik z polecenia władzy służbowej nie wykorzystał urlopu wypoczynkowego w całości lub części, należy mu się za każdy dzień niewykorzystanego urlopu odszkodowanie w wysokości połowy normalnej diety.

Do wymiaru urlopu wypoczynkowego nie wlicza się przerw w służbie spowodowanych chorobą, nieszczęśliwym wypadkiem, odosobnieniem (§ 50) oraz ćwiczeniami wojskowemi.

Pracownik może otrzymać także urlop dla załatwienia ważnych spraw osobistych i rodzinnych w najwyższym rocznym wymiarze siedmiu dni. Urlopu przekraczającego ten wymiar można pracownikowi udzielić tylko na poczet przysługującego mu urlopu wypoczynkowego.

§ 54. W razie koniecznej potrzeby władza może udzielić pracownikowi wyjątkowo urlopu na czas do jednego roku, z równoczesnem zupełnem wstrzymaniem uposażenia lub wynagrodzenia i wszelkich innych świadczeń, wynikających z niniejszego rozporządzenia.

Okresu trwania takiego urlopu nie wlicza się do czasu służby.

Minister Komunikacji może udzielić urlopu i na czas dłuższy, jeśli to jest pożądane z ważnych względów publicznych.

§ 55. Pracownik otrzymuje, w razie wybrania go do ciała ustawodawczego w charakterze posła lub senatora, urlop na czas trwania mandatu z równoczesnem wstrzymaniem przez cały ten czas uposażenia lub wynagrodzenia i innych świadczeń, wynikających z niniejszego rozporządzenia.

Czas sprawowania mandatu do ciała ustawodawczego zalicza się całkowicie do czasu służby na P. K. P.

Działalność pracownika w czasie i z powodu wykonywania tego mandatu nie może pociągać dla niego żadnych represyj służbowych.

Uposażenie lub wynagrodzenie, wstrzymane w myśl ust. 1, należy się pracownikowi od dnia rzeczywistego ponownego objęcia służby.

Niezgłoszenie się pracownika do objęcia służby na

P. K. P. bez usprawiedliwionej przyczyny w ciągu czternastu dni po wygaśnięciu mandatu uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby.

Część IV.

Stosunki służbowe pracowników podczas pełnienia służby wojskowej.

§ 56. Stosunek służbowy pracownika, powołanego do służby wojskowej na ćwiczenia albo wskutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, trwa nadal przez cały czas tej służby wojskowej.

Stosunku tego nie rozwiązuje się także z pracownikiem, którego przed zadośćuczynieniem obowiązkowi czynnej służby wojskowej mianowano pracownikiem etatowym lub zaliczono w poczet pracowników nieetatowych za zezwoleniem Ministra Komunikacji (§ 3), a którego powołano następnie do pełnienia czynnej służby wojskowej.

§ 57. Pracownik powołany do pełnienia czynnej służby wojskowej (§ 56 ust. 2) nie ma prawa do uposażenia lub wynagrodzenia od najbliższego terminu płatności.

§ 58. W czasie odbywania ćwiczeń wojskowych pracownik etatowy ma prawo do uposażenia, pracownikowi nieetatowemu natomiast wstrzymuje się wynagrodzenie.

Pracownikowi nieetatowemu, mającemu na utrzymaniu rodzinę (żonę, dzieci), przyznaje się za czas odbywania ćwiczeń wojskowych zasiłek w wysokości 75%

pobieranego przezeń wynagrodzenia, od dnia wstrzymania wypłaty tego wynagrodzenia, jeśli inne przepisy nie przewidują na ten czas zasiłku dla rodzin w tej samej wysokości; w przeciwnym razie uzupełnia się różnicę do wysokości 75% wynagrodzenia w służbie kolejowej.

Pracownik nieetatowy samotny otrzymuje za czas odbywania ćwiczeń wojskowych zasiłek w wysokości 50% pobieranego wynagrodzenia od dnia wstrzymania wypłaty tego wynagrodzenia.

§ 59. Pracownik etatowy, powołany do służby wojskowej wskutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, ma prawo, jeżeli jego uposażenie z tytułu służby kolejowej jest wyższe od uposażenia wojskowego, pobierać różnicę do wysokości uposażenia w służbie kolejowej, przy uwzględnieniu każdorazowych zmian, zachodzących w uposażeniu w służbie kolejowej i wojskowej.

Pracownikowi etatowemu, o ile jest samotny, wstrzymuje się to prawo w razie dostania się do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych.

Rodzinie (żonie i dzieciom) pracownika etatowego, pozostającej na jego utrzymaniu przyznaje się w czasie pobytu pracownika w niewoli (zaginięcia) 50% pobieranego przezeń uposażenia w służbie kolejowej. Wypłata tego uposażenia rodzinie pracownika, który zaginął, nie może trwać dłużej niż 3 lata od chwili zaprzestania działań wojennych.

Po powrocie pracownika etatowego z niewoli i po stwierdzeniu, że dostał się do niewoli lub zaginął bez

własnej winy, przyznaje się mu i za cały czas niewoli (zaginięcia) wstrzymaną różnicę uposażenia.

Pracownikowi nieetatowemu, powołanemu do służby wojskowej, określonej w ustępie pierwszym, wstrzymuje się wypłatę wynagrodzenia od najbliższego terminu płatności.

Rodzinie pracownika nieetatowego, pozostającej na jego utrzymaniu, przyznaje się 50% pobieranego przezeń wynagrodzenia przez cały czas służby wojskowej, określonej w ustępie pierwszym i przez cały czas pobytu w niewoli (zaginięcia na terenie działań wojennych) z zastrzeżeniem wskazanem w ust. 3.

Okres przebywania w niewoli (zaginięcia), do której pracownik dostał się ze służby, określonej w ustępie pierwszym, bez własnej winy, zalicza się do czasu służby na P. K. P. (§ 11).

§ 60. Zastosowanie postanowień zawartych w § 59 do pracownika, który w czasie zarządzonej mobilizacji lub w ciągu trwania wojny dobrowolnie do służby wojskowej wstępuje, zależy od uzyskania zezwolenia władzy przełożonej na dobrowolne wstąpienie do wojska.

§ 61. Pracownik, powołany do służby wojskowej w przypadkach, wymienionych w §§ 57, 58, 59 lub dobrowolnie wstępujący do służby wojskowej w przypadkach, wymienionych w § 60, winien po odbyciu czynnej służby wojskowej (§ 57) lub po ustaniu obowiązku służby wojskowej (§§ 58, 59, 60) zgłosić się bezzwłocznie do służby na P. K. P.

Niezgłoszenie się pracownika w przeciągu czternastu dni do służby kolejowej bez usprawiedliwionej

przyczyny uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby.

Pracownika, który z własnej woli pozostaje w służbie wojskowej nadal, chociaż nie jest do tego w myśl przepisów zobowiązany, uważa się za dobrowolnie występującego ze służby na P. K. P. z dniem ustania obowiązku do pozostawania w służbie wojskowej.

Z pracownikiem, uznanym po powrocie z wojska za niezdolnego do służby kolejowej (§ 3 p. 5), rozwiązuje się stosunek służbowy, przy zastosowaniu obowiązujących przepisów emerytalnych, tak samo jakgdyby niezdolność do pracy zaszła w czasie pełnienia służby na P. K. P. W razie śmierci pracownika w czasie służby wojskowej postanowienie to stosuje się analogicznie do jego rodziny.

Część V.

Odpowiedzialność służbowa pracowników.

§ 62. Naruszenie przez pracownika obowiązków służbowych kwalifikuje się jako występek lub wykroczenie służbowe.

Występkiem służbowym jest każde przewinienie pracownika pochodzące ze złego zamiaru, chęci zysku lub naruszające dyscyplinę służbową, oraz takie przewinienie pochodzące z niedbalstwa, które zagraża bezpieczeństwu ruchu, naraża istotnie lub może narazić na znaczniejszą szkodę własność lub interes P. K. P., ich pracowników lub osób korzystających z usług kolei.

Występkami służbowemi są również naruszenia obowiązków nie posiadające powyższych cech, jeżeli pracownik popełni je kilkakrotnie.

Wszystkie inne przewinienia są wykroczeniami służbowemi.

§ 63. Za naruszenie obowiązków służbowych, określone w § 62, ponosi pracownik odpowiedzialność służbową, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karno-sądowej.

§ 64. Za wykroczenia służbowe nakłada się kary porządkowe, zaś za występki służbowe kary dyscyplinarne.

§ 65. Kary porządkowe są następujące:

a) upomnienie,

b) kara pieniężna do wysokości 10% należnego za miesiąc uposażenia lub wynagrodzenia.

Kary pieniężne wpływają na rzecz instytucyj humanitarnych, utworzonych dla pracowników P. K. P. lub ich rodzin.

Do wymierzania kar porządkowych uprawnione są władze służbowe oraz wyższe w granicach, zakreślonych w przepisach organizacyjnych.

Przed wymierzeniem kary porządkowej należy zbadać zarówno okoliczności towarzyszące naruszeniu przez pracownika obowiązków służbowych, jak i stopień winy oraz należy dać pracownikowi możność usprawiedliwienia się.

O nałożeniu kary porządkowej oraz o przyczynie ukarania należy zawiadomić pracownika na piśmie.

Orzeczenie o tej karze można zaskarżyć w ciągu czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia w drodze odwołania do wyższej instancji (§ 16).

Orzeczenie instancji odwoławczej nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

§ 66. Kary dyscyplinarne są następujące:

1) nagana;

2) grzywna do wysokości 10% miesięcznego uposażenia (wynagrodzenia) na przeciąg czasu najwyżej do jednego roku;

3) przeniesienie do innej miejscowości bez zwrotu kosztów przesiedlenia;

4) obniżenie uposażenia (wynagrodzenia) o jedną grupę;

5) przeniesienie do innej miejscowości bez zwrotu kosztów przesiedlenia z obniżeniem uposażenia (wynagrodzenia) o jedną grupę;

6) zwolnienie ze służby ze zmniejszeniem odprawy w granicach od 10 do 25%, względnie z czasowem zmniejszeniem zaopatrzenia emerytalnego w granicach od 10 do 50% na przeciąg od roku do lat pięciu;

7) zwolnienie ze służby ze zmniejszeniem odprawy w granicach od 25 do 50%, względnie ze stałem zmniejszeniem zaopatrzenia emerytalnego w granicach od 20 do 50%;

8) wydalenie ze służby.

Kary dyscyplinarne wymienione w p. 1, 2 i 3 pozbawiają możności posunięcia na wyższe stanowisko na przeciąg jednego roku, wymienione w p. 4 i 5 na przeciąg dwóch lat od dnia prawomocności orzeczenia.

§ 67. Kara wydalenia pracownika ze służby pociąga za sobą utratę wszystkich praw, wynikających ze stosunku służbowego.

W razie okoliczności zasługujących na szczególne uwzględnienie może Minister Komunikacji przyznać członkom rodziny wydalonego pracownika stały zasiłek

na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnego ich zaopatrzenia wdowiego lub sierocego.

Do powyższego zasiłku mają zastosowanie postanowienia przepisów emerytalnych o wstrzymaniu i utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego i sierocego.

§ 68. Pracownik w stanie nieczynnym (§ 134) podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

1) występku służbowego, którego dopuścił się w czasie pełnienia służby;

2) popełniania w czasie trwania stanu nieczynnego takich naruszeń obowiązków, które noszą cechy występku służbowego.

Pracownik zwolniony ze służby, pobierający zaopatrzenie emerytalne, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu występku służbowego, którego dopuścił się w czasie pełnienia służby lub w stanie nieczynnym, jeżeli zaś chodzi o naruszenie tajemnicy służbowej, również w przypadkach naruszenia jej po zwolnieniu ze służby.

§ 69. Na pracownika, pozostającego w stanie nieczynnym, mogą być nałożone kary dyscyplinarne, wymienione w § 66 p. 1, 2, 4, 6, 7 i 8.

Na pracownika, zwolnionego ze służby i pobierającego zaopatrzenie emerytalne, mogą być nakładane przy zachowaniu właściwości Komisji Dyscyplinarnej przy władzy, której podlegał on w czasie pełnienia służby, następujące kary dyscyplinarne:

1) nagana;

2) grzywna do wysokości 10% miesięcznego zaopatrzenia emerytalnego na przeciąg czasu najwyżej do 1 roku;

3) zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego w granicach od 10 do 50% na przeciąg czasu do lat 5;

4) stałe zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego w granicach od 20 do 50%;

5) utrata wszelkich praw wypływających ze stosunku do P. K. P.

Do członków rodziny emeryta ukaranego karą wymienioną w p. 5 mają analogiczne zastosowanie postanowienia w § 67 ust. 2 i 3.

W stosunku do pracowników zwolnionych ze służby, pobierających zaopatrzenie emerytalne, mają analogiczne zastosowanie przepisy o postępowaniu dyscyplinarnem dotyczące pracowników, pozostających w czynnej służbie (§ 71—118).

§ 70. Kary dyscyplinarne wymienione w § 66 p. 1, 2 i 3 nakłada władza przełożona.

Do kar dyscyplinarnych, nakładanych przez władzę przełożoną, ma zastosownie § 65, ust. 4, 5, 6 i 7.

§ 71. Do nakładania kar dyscyplinarnych, wymienionych w § 66 p. 4, 5, 6, 7 i 8 oraz w § 69 ust. 2 powołane są:

a) Komisje Dyscyplinarne przy Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych,

b) Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji,

c) Najwyższa Komisja Dyscyplinarna przy Prezesie Rady Ministrów, utworzona na zasadzie przepisów o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciw funkcjonarjuszom państwowym.

Komisja Dyscyplinarna przy Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych jest pierwszą instancją orzekającą

w sprawach dyscyplinarnych pracowników Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych oraz podległych jej urzędów.

Dla pracowników innych urzędów P. K. P., podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji, właściwa jest Komisja Dyscyplinarna przy tej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, na której terytorjum dany urząd się znajduje, przyczem czynności zastrzeżone w postępowaniu dyscyplinarnem Dyrektorowi Kolei Państwowych sprawuje kierownik danego urzędu, w skład zaś Komisji wchodzą częściowo także pracownicy danego urzędu.

Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Komunikacji jest drugą (ostateczną) instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych pracowników, wymienionych w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu, pierwszą zaś instancją, orzekającą w sprawach dyscyplinarnych Dyrektorów i Wicedyrektorów Kolei Państwowych oraz kierowników innych urzędów podległych bezpośrednio Ministrowi Komunikacji. Jako instancja druga właściwą jest dla tych osób Najwyższa Komisja Dyscyplinarna, ustanowiona przy Prezesie Rady Ministrów.

§ 72. Komisja Dyscyplinarna przy Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych składa się z przewodniczącego, odpowiedniej ilości zastępców przewodniczącego, najmniej dwunastu członków mianowanych, oraz ze stu członków wylosowanych i pięćdziesięciu ich zastępców.

Przewodniczącego, jego zastępców oraz członków z nominacji mianuje Minister Komunikacji na wniosek

Dyrektora Kolei Państwowych (§ 74) z pośród pracowników zatrudnionych w siedzibie Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych. Członkami mianowanymi winni być fachowcy, reprezentujący wszystkie gałęzie służby.

Członków wylosowanych Komisji Dyscyplinarnej wylosowuje się po dziesięciu z poszczególnych grup, obejmujących określone niżej działy służby, a mianowicie:

grupa I dla pracowników etatowych służby konduktorskiej,

grupa II dla pracowników etatowych służby stacyjnej i handlowej,

grupa III dla pracowników etatowych służby drogowej,

grupa IV dla pracowników etatowych służby parowozowej i warsztatowej,

grupa V dla pracowników etatowych innych działów służby,

grup VI dla pracowników nieetatowych służby konduktorskiej,

grup VII dla pracowników nieetatowych służby stacyjnej i handlowej,

grupa VIII dla pracowników nieetatowych służby drogowej,

grupa IX dla pracowników nieetatowych służby parowozowej i warsztatowej,

grupa X dla pracowników nieetatowych innych działów służby.

Zastępców członków wylosowanych wylosowuje się po pięciu z wszystkich powyższych grup.

§ 73. Losowanie członków i zastępców członków Komisji Dyscyplinarnej odbywa się osobno z pośród pracowników etatowych, osobno zaś z pośród pracowników nieetatowych, wszystkich zatrudnionych stale w siedzibie Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych. W pierwszej połowie listopada roku, w którym ma nastąpić losowanie, sporządzają Dyrekcje Okręgowe Kolei Państwowych listy pracowników, ułożone wedle grup wymienionych w § 72, z pośród których losowanie ma nastąpić. W listach tych umieszcza się pracowników, którzy do dnia 1 listopada danego roku mają 10 lat nieprzerwanej służby kolejowej i nie pozostają w czasie sporządzania list na bezpłatnym urlopie. Nie wolno umieszczać w listach pracowników karanych dyscyplinarnie lub tych, przeciw którym wdrożono postępowanie dyscyplinarne, wreszcie tych, przeciw którym toczy się dochodzenie karno-sądowe.

Listy powyższe Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych wykłada do przejrzenia pracownikom. Pracownik czujący się pokrzywdzonym z powodu nieumieszczenia go w liście może w ciągu siedmiu dni od dnia ogłoszenia listy wnieść zażalenie do Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, której rozstrzygnięcie nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ostatnim tygodniu listopada następuje komisyjne losowanie. W skład komisji wchodzi naczelnik Wydziału Osobowego Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, przewodniczący lub zastępca przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej, najstarszy stanowiskiem członek z nominacji tej Komisji, oraz po jednym, najmłodszym stanowiskiem, pracowniku z grup wymienionych w § 72.

Przewodniczącym Komisji jest z urzędu naczelnik Wydziału Osobowego.

Komisja przeprowadzająca losowanie wkłada do urny kartki z nazwiskami pracowników, wyszczególnionych w listach pojedyńczych grup i to dla każdej grupy osobno, przedstawiciele zaś poszczególnych grup pracowników wyciągają kolejno po 10 kartek, z których odczytują głośno nazwiska wylosowane. W ten sam sposób odbywa się losowanie zastępców członków z tą różnicą, że przedstawiciele poszczególnych grup pracowników wyciągają z urny kolejno po 5 kartek.

Szczegółową instrukcję postępowania przy losowaniu wyda Minister Komunikacji.

Z czynności komisji spisuje się protokół, który podpisują wszyscy członkowie komisji.

§ 74. Najpóźniej 5 grudnia tego roku, z końcem którego tracą ważność (§ 77) mandaty członków Komisji Dyscyplinarnej, Dyrekcje Okręgowe Kolei Państwowych składają Ministrowi Komunikacji wykazy wylosowanych członków Komisyj Dyscyplinarnych i ich zastępców wraz z wnioskiem o mianowanie członków z nominacji.

Minister Komunikacji ogłasza w ciągu grudnia dotyczącego roku w wydawanym przez siebie Dzienniku Urzędowym skład Komisyj Dyscyplinarnych przy wszystkich Dyrekcjach Okręgowych Kolei Państwowych.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji ogłasza się również skład Wyższej Komisji Dyscyplinarnej (§ 75).

Na opróżnione (§ 80 ust. 1) miejsca członków wylosowanych wchodzą zastępcy w kolejności wylosowania.

§ 75. Wyższa Komisja Dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, dwóch zastępców przewodniczącego i najmniej osiemnastu członków mianowanych.

Wszystkich wyżej wymienionych mianuje Minister Komunikacji.

§ 76. Przewodniczący Komisyj Dyscyplinarnych i ich zastępcy składają po nominacji wobec Dyrektorów Kolei Państwowych uroczyste przyrzeczenie według roty, ustalonej w załączniku II do niniejszego rozporządzenia; przewodniczący Wyższej Komisji Dyscyplinarnej i jego zastępcy składają takie samo przyrzeczenie wobec Ministra Komunikacji.

Członkowie Komisyj Dyscyplinarnych (Wyższej Komisji Dyscyplinarnej) składają po ustaleniu składu Komisyj Dyscyplinarnych (po nominacji) przyrzeczenie, o którem mowa w ustępie 1, wobec przewodniczących Komisyj Dyscyplinarnych (przewodniczącego Wyższej Komisji Dyscyplinarnej).

§ 77. Ważność mandatów członków Komisji Dyscyplinarnej przy Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, zarówno mianowanych jak i wylosowanych, jako też ich zastępców trwa pięć lat, licząc od początku roku kalendarzowego, następującego po ustaleniu składu Komisji Dyscyplinarnej. Powyższe postanowienie nie odnosi się do przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej i jego zastępców.

Postanowienia niniejszego paragrafu dotyczą również członków Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

§ 78. O właściwości Komisji Dyscyplinarnej rozstrzyga przynależność służbowa pracownika do składu osobowego Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w chwili wdrożenia przeciw niemu postępowania dyscyplinarnego, nawet wtedy, gdy przedmiotem postępowania dyscyplinarnego ma być przewinienie służbowe z czasu pełnienia przezeń służby w innym urzędzie P. K. P., w Ministerstwie Komunikacji lub nawet w innej służbie państwowej bądź samorządowej. Jeżeli chodzi o przewinienia służbowe z czasu pełnienia służby w Ministerstwie Komunikacji lub innej służby państwowej bądź samorządowej, Komisje Dyscyplinarne w zakresie wymiaru kary stosują przepisy, które obowiązywały pracownika w chwili naruszenia obowiązków służbowych.

Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciw pracownikom należącym do personelu różnych Dyrekcyj Okręgowych Kolei Państwowych tudzież podległych im urzędów, z powodu przewinienia służbowego, zaszłego w okręgu jednej Dyrekcji, właściwa jest Komisja Dyscyplinarna Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych miejsca popełnienia czynu karygodnego.

Spory o właściwość Komisyj Dyscyplinarnych rozstrzyga Minister Komunikacji.

Minister Komunikacji ma prawo przeznaczyć którąkolwiek Dyrekcję Okręgową Kolei Państwowych do przeprowadzenia dochodzenia dla wyjaśnienia sprawy lub też którąkolwiek Komisję Dyscyplinarną do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego, bez względu na postanowienia ust. 1 i 2. W tym przypadku akt oskarżenia wnosi i popiera rzecznik dyscyplinarny tej

Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, której Komisja Dyscyplinarna została wyznaczona do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego.

§ 79. Przewodniczący, jego zastępcy i inni członkowie Komisji Dyscyplinarnej są przy wykonywaniu swoich mandatów niezawiśli.

§ 80. Mandaty przewodniczącego, zastępców przewodniczącego i innych członków Komisji Dyscyplinarnych, zarówno mianowanych, jak i wylosowanych, tracą ważność w razie:

1) przeniesienia do innej miejscowości (§ 35),

2) rozwiązania stosunku służbowego,

3) prawomocnego ukarania w drodze dyscyplinarnej,

4) zwolnienia na własną prośbę, którą rozpatruje i rozstrzyga Minister Komunikacji.

Ważność tego mandatu ulega zawieszeniu w razie wdrożenia przeciw odnośnemu pracownikowi dochodzenia karno-sądowego lub postępowania dyscyplinarnego.

§ 81. Przy każdej Komisji Dyscyplinarnej ustanawia się rzecznika dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców. Rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców mianuje Dyrektor Kolei Państwowych. Rzecznik dyscyplinarny jest w zakresie swych funkcyj podległy bezpośrednio Dyrektorowi Kolei Państwowych. Obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego jest strzeżenie dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym oraz stanie na straży godności i powagi stanowiska pracownika.

Rzecznik dyscyplinarny obowiązany jest donieść Dyrektorowi Kolei Państwowych o wyniku rozprawy dyscyplinarnej przed upływem terminu odwołania (§ 108) z odpowiedniem oświetleniem potrzeby ewentualnego wniesienia lub niewniesienia odwołania, jak również o wszystkich naruszeniach obowiązków służbowych, o których powziął wiadomość w toku postępowania dyscyplinarnego.

Postanowienia § 80 mają analogiczne zastosowanie do rzeczników dyscyplinarnych.

§ 82. Postanowienia §§ 79—81 mają analogiczne zastosowanie w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Rzecznika dyscyplinarnego w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej i jego zastępców mianuje Minister Komunikacji.

§ 83. Komisja Dyscyplinarna obraduje i orzeka w kompletach, złożonych z przewodniczącego lub jego zastępcy oraz dwóch członków: jednego mianowanego i jednego wylosowanego. Członkowie wylosowani winni należeć do składu osobowego tego działu służby, do którego należy obwiniony.

Jeżeli w tej samej sprawie dyscyplinarnej jest więcej obwinionych, należących do różnych działów służby, powołuje się do sądzenia jej tylu członków wylosowanych, ile działów służby jest reprezentowanych wśród obwinionych. W takim razie wszyscy wylosowani członkowie Komisji Dyscyplinarnej, powołani do rozprawy, uczestniczą wprawdzie w rozprawie dyscyplinarnej, obradują jednak i orzekają w osobnych kompletach, odpowiadających postanowieniom ust. 1.

§ 84. Wyższa Komisja Dyscyplinarna obraduje i orzeka w kompletach, złożonych z przewodniczącego lub jednego z jego zastępców i dwóch innych członków Komisji.

§ 85. Pracownikowi, pociągniętemu do odpowiedzialności dyscyplinarnej przez Komisję Dyscyplinarną, wolno przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnem obrońcę (§ 94) z pośród pracowników P. K. P., zatrudnionych stale w okręgu właściwej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych.

Pracownik nie może być obrońcą, gdy jest zawieszony w służbie, gdy toczy się przeciwko niemu dochodzenie dla wyjaśnienia sprawy, bądź postępowanie dyscyplinarne, lub gdy trwają skutki nałożonej na niego kary dyscyplinarnej (§ 66 ust. ostatni).

Obrońcą z wyboru można być raz w ciągu miesiąca.

Na prośbę obwinionego ustanawia Dyrektor Kolei Państwowych obrońcę z urzędu z pośród pracowników Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych.

Pracownik, który został ustanowiony obrońcą z urzędu, nie może uchylić się od obrony.

Obrońcy nie wolno przyjmować wynagrodzenia za obronę.

Obrońcy służą wszystkie prawa przysługujące obwinionemu (oskarżonemu).

Postanowienia § 80 mają zastosowanie również i do obrońcy, z tym wyjątkiem, że w razie przeniesienia do innej miejscowości nie traci on swego mandatu.

Władza służbowa obrońcy winna udzielić mu z urzędu urlopu nieodzownie potrzebnego do spełnienia zadań obrony. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne toczy

się poza siedzibą służbową pracownika występującego w charakterze obrońcy, przysługuje mu prawo do zwrotu kosztów podróży i diet na tych samych zasadach, jak przy podróżach służbowych.

Obrońca obowiązany jest przytoczyć w obronie wszystkie okoliczności, które uważa w celach obrony za konieczne i przydatne. Jest on obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie poufne informacje, udzielone mu z tytułu obrony.

§ 86. Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej uprawniony jest do wyznaczenia miejsca rozprawy dyscyplinarnej poza miejscem siedziby Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, jeżeli za tem przemawiają ważne względy, przedewszystkiem zaś konieczność przeprowadzenia naoczni lub przesłuchania świadków na miejscu.

Postanowienia niniejszego paragrafu stosują się analogicznie w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

§ 87. Władza służbowa pracownika, o ile nie jest nią Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych, obowiązana jest o każdem naruszeniu obowiązków służbowych przez pracownika, wykazującem znamiona występku służbowego lub czynu karygodnego, zagrożonego powszechnemi ustawami karnemi, donieść Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, która wdraża wówczas dochodzenia dla wyjaśnienia sprawy.

Z każdej czynności w toku dochodzenia sporządza się protokół. Obwinionemu należy dać możność, zarówno w czasie dochodzenia, jak i po jego ukończeniu, wypowiedzenia się co do wszystkich punktów obwinienia.

Odmowa lub fizyczna niemożność współudziału obwinionego w dochodzeniu nie wstrzymuje dochodzenia.

Organ przeprowadzający dochodzenie winien zbadać okoliczności, potrzebne dla wyjaśnienia sprawy, jako też zebrać środki dowodowe.

Jeżeli stan sprawy wymaga przesłuchania biegłych lub innych osób niepozostających w stosunku służbowym do Państwa względnie do przedsiębiorstw państwowych, organ przeprowadzający dochodzenie może zażądać współdziałania właściwych władz administracji ogólnej lub organów Policji Państwowej w szczególności wtedy, gdy biegli lub świadkowie nie czynią zadość jego wezwaniu lub bez ustawowego powodu uchylają się od zeznań.

Jeżeli w dochodzeniu dla wyjaśnienia sprawy okaże się, że naruszenie obowiązków służbowych przez pracownika ma cechy wykroczenia służbowego, wówczas wchodzą w zastosowanie postanowienia § 65.

Jeśli naruszenie obowiązków służbowych ma cechy występku służbowego, wówczas władza, która przeprowadziła dochodzenie dla wyjaśnienia sprawy, przedstawia Dyrektorowi Kolei Państwowych akta sprawy z wnioskiem:

1) o nałożenie kary dyscyplinarnej wymienionej w § 66 p. 1, 2 lub 3,

2) o skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej celem wszczęcia formalnego postępowania dyscyplinarnego.

Dyrektor Kolei Państwowych może:

1) przekazać sprawę rzecznikowi dyscyplinarnemu

celem przeprowadzenia formalnego postępowania dyscyplinarnego,

2) nałożyć karę dyscyplinarną wymienioną w § 66 p. 1, 2 i 3,

3) nałożyć karę porządkową.

Od dnia powzięcia decyzji przez Dyrektora Kolei Państwowych o przekazaniu sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu następuje wdrożenie formalnego postępowania dyscyplinarnego. O decyzji tej uwiadamia się obwinionego za pośrednictwem jego władzy służbowej w trybie ustanowionym w § 15.

§ 88. Rzecznik dyscyplinarny bada akta sprawy i w razie potrzeby uzupełnienia dochodzenia dla wyjaśnienia sprawy zwraca je organowi, który przeprowadził to dochodzenie, ze wskazaniem, w jakim kierunku ma być ono uzupełnione.

Po zbadaniu sprawy rzecznik dyscyplinarny sporządza akt oskarżenia i przesyła go wraz z aktami sprawy przewodniczącemu Komisji Dyscyplinarnej lub też przedstawia Dyrektorowi Kolei Państwowych wniosek:

1) o ukaranie winnego karą dyscyplinarną, wymienioną w § 66 p. 1, 2 i 3 lub karą porządkową (§ 65),

2) o umorzenie sprawy.

O zatwierdzeniu wniosku wymienionego w p. 1 i 2 uwiadamia się pracownika trybem ustanowionym w § 15.

§ 89. Jeżeli w toku dochodzenia dla wyjaśnienia sprawy lub postępowania dyscyplinarnego okaże się, że naruszenie przez pracownika obowiązków służbowych ma znamiona czynu karygodnego, zagrożonego

powszechnemi ustawami karnemi, Dyrektor Kolei Państwowych czyni doniesienie karne.

§ 90. Postępowania dyscyplinarnego nie wdraża się a wdrożone podlega umorzeniu w razie:

1) śmierci obwinionego (oskarżonego),

2) przedawnienia (§ 119),

3) innych okoliczności wyłączających ściganie.

Od uchwały umarzającej postępowanie dyscyplinarne, wydanej przez Komisję Dyscyplinarną, przysługuje stronom w ciągu dni czternastu od ogłoszenia uchwały odwołanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Uchwały Wyższej Komisji Dyscyplinarnej są ostateczne.

§ 91. Akt oskarżenia winien zawierać:

1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe oraz siedzibę służbową oskarżonego,

2) dokładne określenie zarzuconego czynu ze wskazaniem czasu, miejsca i innych okoliczności jego popełnienia, oraz powołanie naruszonego tym czynem przepisu służbowego,

3) wymienienie proponowanej kary,

4) uzasadnienie oskarżenia.

W uzasadnieniu aktu oskarżenia winien rzecznik dyscyplinarny wskazać świadków i biegłych, których wezwania na rozprawę żąda, oraz inne dowody, których przeprowadzenie na rozprawie dyscyplinarnej uważa za niezbędne.

§ 92. Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej po otrzymaniu akt wyznacza dzień, godzinę i miejsce rozprawy dyscyplinarnej, jako też komplet orzekający,

świadków i biegłych, których wzywa piśmiennie do stawiennictwa na rozprawie.

§ 93. Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej wzywa oskarżonego, ustanowionego obrońcę, jak również rzecznika dyscyplinarnego do stawiennictwa na rozprawie w oznaczonym dniu, godzinie i miejscu. Wezwanie na rozprawę winno być doręczone oskarżonemu i rzecznikowi przynajmniej na 10 dni przed terminem rozprawy. Oskarżonemu przesyła się równocześnie odpis aktu oskarżenia, sporządzonego przez rzecznika oraz listę, zawierającą pełny skład Komisji Dyscyplinarnej.

§ 94. Po otrzymaniu wezwania do rozprawy dyscyplinarnej oskarżony może w ciągu pięciu dni przesłać na ręce przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej zawiadomienie, zawierające imię, nazwisko, charakter służbowy i siedzibę służbową wybranego obrońcy oraz jego oświadczenie, że obronę przyjmuje.

W ciągu tego samego terminu oskarżony może prosić Dyrektora Kolei Państwowych o ustanowienie dlań obrońcy z urzędu.

Oskarżony (obrońca) może w tym samym terminie prosić przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej o powołanie świadków i biegłych do rozprawy, wymieniając dane osoby imiennie oraz podając okoliczności, na które świadkowie i biegli mają być przesłuchani.

O powołaniu świadków i biegłych decyduje przewodniczący.

Oskarżonemu (obrońcy) służy prawo przeglądania akt i sporządzania z nich pod nadzorem potrzebnych odpisów.

§ 95. Oskarżony (obrońca) i rzecznik dyscyplinarny mają prawo w ciągu pięciu dni po otrzymaniu wezwania do rozprawy żądać wyłączenia członków Komisji Dyscyplinarnej po wykazaniu przyczyn, które mogą podać w wątpliwość bezstronność członków proponowanych do wyłączenia.

O wyłączeniu rozstrzyga przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej. Od jego decyzji niema żadnego środka prawnego.

O wyłączeniu przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej decyduje ostatecznie Dyrektor Kolei Państwowych.

Do wyłączania się z urzędu członków Komisji Dyscyplinarnej należy stosować analogicznie obowiązujące przepisy ustawy o postępowaniu karnem.

§ 96. Rozprawa dyscyplinarna odbywa się wyłącznie przy udziale osób uprawnionych do udziału w rozprawie (§§ 92—94) i nie jest jawna.

Rozprawą kieruje przewodniczący, który czuwa nad formalnym i rzeczowym biegiem postępowania.

Rozprawę należy przeprowadzić w miarę możności w jednym ciągu z uwzględnieniem koniecznych przerw.

§ 97. Komisja Dyscyplinarna może z ważnych powodów rozprawę odroczyć a także skierować sprawę do uzupełnienia dochodzenia.

W razie odroczenia rozprawy postępowanie dowodowe przeprowadza się ponownie, jeśli w składzie kompletu orzekającego nastąpiła zmiana albo jeśli przerwa trwała więcej niż czternaście dni.

§ 98. Na początku rozprawy dyscyplinarnej przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej po stwierdzeniu

należytego doręczenia (§ 117) wezwań na rozprawę powiadamia obecnych o swej decyzji co do powołania świadków i biegłych, oraz co do innych wniosków stron, poczem rzecznik dyscyplinarny odczytuje akt oskarżenia.

Po odczytaniu aktu oskarżenia przewodniczący przesłuchuje oskarżonego, poczem przystępuje do przeprowadzenia postępowania dowodowego przez przesłuchanie wezwanych świadków i biegłych oraz, w miarę potrzeby, odczytanie protokółów dochodzenia, jak również innych ważnych dla sprawy akt i dokumentów.

W razie niestawienia się świadka wezwanego na rozprawę przewodniczący może, zamiast odraczania rozprawy, zarządzić odczytanie jego zeznań, złożonych w czasie dochodzenia.

Oskarżonemu, obrońcy, rzecznikowi dyscyplinarnemu i członkom kompletu orzekającego służy, za zgodą przewodniczącego, prawo zadawania pytań świadkom i biegłym.

Przewodniczący ma prawo uchylać pytania, które uważa za niedopuszczalne.

Po zakończeniu postępowania dowodowego przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej udziela głosu rzecznikowi dyscyplinarnemu, obrońcy, wreszcie oskarżonemu, któremu służy zawsze ostatnie słowo przed zamknięciem rozprawy.

§ **99.** Dla utrzymania spokoju i porządku w czasie rozprawy przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej ma prawo przywołać do porządku oskarżonego, obrońcę, jako też świadków i biegłych, jeśli oni są pracownikami P. K. P., w drodze napomnienia lub grzywny pieniężnej do 10 zł. Decyzje te nie podlegają zaskarżeniu.

Grzywny pieniężne wpływają na rzecz instytucyj humanitarnych, o których mowa w § 65 ust. 2.

W razie niestosownego zachowania się oskarżonego lub obrońcy na rozprawie przewodniczący ma prawo, po uprzedniem trzykrotnem przywołaniu ich do porządku, wykluczyć ich od dalszego uczestnictwa w rozprawie. Wykluczony obrońca nie może występować w charakterze obrońcy przed upływem roku od dnia wykluczenia.

§ 100. Po wysłuchaniu głosu stron Komisja Dyscyplinarna odbywa tajną (w nieobecności stron i protokólanta) naradę nad wydaniem orzeczenia dyscyplinarnego, a w szczególności:

a) odbywa naradę nad każdym punktem oskarżenia,

b) głosuje nad każdym punktem oskarżenia, czy oskarżony jest winny występku służbowego,

c) ustala okoliczności obciążające i łagodzące winę,

d) głosuje nad wymiarem kary.

W razie gdy uzasadniają to wyniki postępowania dyscyplinarnego, Komisja Dyscyplinarna może nałożyć jedną z kar, wymienionych w § 66 p. 1, 2 i 3.

§ 101. Przy rozstrzyganiu sprawy Komisja Dyscyplinarna winna oprzeć się tylko na tych faktach, okolicznościach i dowodach, które ustalono na rozprawie dyscyplinarnej i na ich podstawie wydać orzeczenie według swego przekonania.

Komisja Dyscyplinarna, będąc powołaną do sądzenia sprawy ze stanowiska przepisów służbowych, nie jest przy wydawaniu swego orzeczenia związana treścią wyroku sądowego.

W wyjątkowych przypadkach Komisja Dyscyplinarna może odroczyć rozprawę do prawomocnego załatwienia sprawy zawisłej w sądzie.

Od uchwały, odraczającej rozprawę w powyższym przypadku przysługuje stronom w ciągu dni czternastu od ogłoszenia uchwały odwołanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Uchwały Wyższej Komisji Dyscyplinarnej są ostateczne.

§ 102. Orzeczenie dyscyplinarne zapada większością głosów. Pierwszy głosuje członek młodszy stanowiskiem, ostatni zaś przewodniczący.

Jeżeli przy wymiarze kary nie otrzyma się większości głosów dla jednego z jej stopni, natenczas głos oddany za najwyższym stopniem kary dolicza się do głosu oddanego za następnym zkolei jej niższym stopniem.

Wstrzymanie się członka Komisji Dyscyplinarnej od głosowania jest niedozwolone.

§ 103. W orzeczeniu dyscyplinarnem Komisja Dyscyplinarna albo uwalnia oskarżonego od postawionego mu zarzutu występku służbowego, albo uznaje go winnym. Zaraz po głosowaniu przewodniczący ogłasza stronom sentencję orzeczenia, sporządzoną na piśmie i podpisaną przez wszystkich członków kompletu orzekającego.

§ 104. Orzeczenie dyscyplinarne winno zawierać:

1) datę wydania orzeczenia,

2) wymienienie Komisji Dyscyplinarnej oraz nazwisk członków kompletu orzekającego, rzecznika dyscyplinarnego, obrońcy i protokólanta,

3) imię i nazwisko, stanowisko i siedzibę urzędową ukaranego (uniewinnionego),
4) przedmiot oskarżenia,
5) sentencję,
6) uzasadnienie.

Orzeczenie dyscyplinarne podpisuje przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej i protokólant.

Odpis orzeczenia dyscyplinarnego wysyła się rzecznikowi dyscyplinarnemu i ukaranemu (uniewinnionemu) w ciągu ośmiu dni po ogłoszeniu orzeczenia.

§ 105. Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół, w którym zapisuje się datę, miejsce rozprawy, nazwiska członków kompletu orzekającego, stron, ich zastępców i protokólanta, oraz dokładnie streszcza się przebieg rozprawy. Protokół podpisuje przewodniczący kompletu orzekającego i protokólant.

Protokólantów Komisji Dyscyplinarnej wyznacza Dyrektor Kolei Państwowych na wniosek przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej z pośród podwładnych pracowników P. K. P.

§ 106. Przeciwko oskarżonemu, którego miejsce pobytu jest nieznane, przebywającemu zagranicą lub też uchylającemu się od stawiennictwa mimo wezwania, przeprowadza się rozprawę dyscyplinarną zaocznie.

W tych przypadkach ustanawia się obrońcę z urzędu, który uprawniony jest do przedsiębrania w toku postępowania dyscyplinarnego wszystkich czynności w zastępstwie oskarżonego.

§ 107. Od orzeczeń dyscyplinarnych, wydanych przez Komisję Dyscyplinarną, może zarówno rzecznik dyscyplinarny, po zasięgnięciu decyzji Dyrektora Kolei

Państwowych, jak i ukarany (obrońca), odwołać się do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej z powodu orzeczenia o winie i karze lub z powodu niezastosowania przepisanych formalności postępowania dyscyplinarnego.

Odwołanie odracza wykonanie orzeczenia.

§ 108. Odwołanie należy wnieść na ręce przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej, w ciągu czternastu dni po dniu doręczenia (§ 117) orzeczenia.

Co do biegu terminu obowiązują postanowienia § 16 ust. 3 i 4.

Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej może na prośbę pracownika zezwolić na przywrócenie terminu, jeżeli pracownik udowodni, że uchybienie terminu nastąpiło bez jego winy, z powodu przeszkód nie do przezwyciężenia. Nieuwzględnienie takiej prośby nie podlega zaskarżeniu.

Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej przesyła odwołanie z aktami do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Odwołanie spóźnione lub wniesione przez osobę nieuprawnioną, przewodniczący Wyższej Komisji Dyscyplinarnej pozostawia bez biegu, o czem zawiadamia wnoszącego odwołanie z podaniem przyczyny.

§ 109. Wyższa Komisja Dyscyplinarna rozpoznaje odwołanie w komplecie orzekającym z udziałem stron w przypadkach, gdy odwołanie wniósł rzecznik dyscyplinarny lub też, gdy odwołanie od orzeczenia I instancji, opiewającego na jedną z kar wymienionych w §§ 66 p. 6, 7 i 8 lub w § 69 p. 3, 4 i 5 wniósł oskarżony.

Jeżeli Wyższa Komisja Dyscyplinarna uzna za konieczne dla wyjaśnienia sprawy, może też w innych przypadkach rozpoznawać odwołanie z udziałem stron.

Wyższa Komisja Dyscyplinarna rozpoznając odwołanie może:

a) odrzucić odwołanie jako spóźnione lub wniesione przez osobę nieuprawnioną, albo

b) zarządzić uzupełnienie dochodzenia, albo

c) znieść orzeczenie pierwszej instancji z powodu naruszenia istotnych formalności postępowania, przekazując ponowne przeprowadzenie rozprawy dyscyplinarnej w pierwszej instancji w innym składzie kompletu orzekającego, albo wreszcie

d) wydać orzeczenie, zatwierdzające orzeczenie pierwszej instancji lub zmieniające je co do oceny winy i wymiaru kary.

Poza tem do rozprawy dyscyplinarnej instancji odwoławczej stosują się analogiczne postanowienia o rozprawie dyscyplinarnej i orzekaniu pierwszej instancji.

§ 110. Wyższa Komisja Dyscyplinarna opiera się przy rozstrzyganiu sprawy tylko na okolicznościach, ustalonych na rozprawie dyscyplinarnej oraz w toku uzupełnienia dochodzenia i na ich podstawie wydaje orzeczenie.

Jeżeli od orzeczenia zasądzającego odwołał się tylko ukarany, nie zaś rzecznik dyscyplinarny, wówczas Wyższa Komisja Dyscyplinarna nie ma prawa zmiany orzeczenia na niekorzyść ukaranego.

Przeciwko orzeczeniu Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, wydanemu w postępowaniu odwoławczem, nie służy żaden środek prawny.

§ 111. Orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej, od którego nie wniesiono odwołania w terminie przepisanym, staje się prawomocnem z upływem tego terminu. Orze-

czenie Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, działającej jako II instancja, staje się prawomocnem z chwilą ogłoszenia sentencji tego orzeczenia. Prawomocne orzeczenie dyscyplinarne podlega niezwłocznemu wykonaniu przez władzę przełożoną pracownika ukaranego (uniewinnionego).

§ 112. Na wniosek pracownika, skazanego prawomocnie na karę dyscyplinarną lub na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, zatwierdzony przez Dyrektora Kolei Państwowych, można wznowić postępowanie dyscyplinarne nawet po wykonaniu kary, jeśli przedstawione będą nowe okoliczności lub dowody, nieznane w poprzedniem postępowaniu, które mogą wpłynąć na zmianę oceny winy lub wymiar kary.

Prawo żądania wznowienia postępowania dyscyplinarnego przechodzi na żonę i dzieci zmarłego pracownika.

Podanie o wznowienie postępowania należy wnosić w ciągu 30 dni od dnia, w którym pracownik lub w razie jego śmierci żona albo dzieci powzięli w sposób dający się udowodnić wiadomość o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

§ 113. Żądanie wznowienia postępowania dyscyplinarnego rozpatruje Wyższa Komisja Dyscyplinarna bez udziału stron.

Wyższa Komisja Dyscyplinarna, jeżeli uzna za potrzebne, może skierować akta sprawy do właściwej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych z poleceniem stwierdzenia okoliczności i dowodów uzasadniających żądanie wznowienia.

Uchwała Wyższej Komisji Dyscyplinarnej jest ostateczna.

Jeżeli Wyższa Komisja Dyscyplinarna postanowi wznowić postępowanie dyscyplinarne, kieruje akta sprawy do tej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, której Komisja Dyscyplinarna wydała orzeczenie w danej sprawie w I instancji, z poleceniem przeprowadzenia nowej rozprawy dyscyplinarnej.

Minister Komunikacji może przeznaczyć którąkolwiek Komisję Dyscyplinarną do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego, o którem mowa w ustępie poprzednim.

§ **114.** Rozprawa dyscyplinarna w postępowaniu wznowionem toczy się w trybie ustanowionym w § 96—111 na podstawie aktu oskarżenia, wniesionego przez rzecznika dyscyplinarnego w poprzedniem postępowaniu dyscyplinarnem.

§ **115.** Dopuszczenie wznowienia postępowania dyscyplinarnego nie wstrzymuje wykonania kary.

§ **116.** Jeżeli pracownika uznano we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem ponownie winnym, wolno orzec inną karę, w szczególności także surowszą od nałożonej w poprzedniem postępowaniu.

Jeżeli we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem oskarżonego uniewinniono albo nałożono na niego karę dyscyplinarną, wymieniona w § 66 p. 1, 2 i 3 względnie w § 69 p. 1 i 2, należy zwrócić mu lub w razie jego śmierci członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego to, co oskarżony, albo wymienieni członkowie rodziny, utra-

cili z uposażenia (wynagrodzenia) czy też zaopatrzenia wskutek poprzedniego skazania. Pracownika należy ponadto powołać do służby, o ile poprzednie skazanie opiewało na zwolnienie lub wydalenie ze służby (§ 66 p. 6, 7 i 8).

Jeżeli poprzednie orzeczenie dyscyplinarne opiewało na karę wymienioną w § 66 p. 6, 7 i 8, a we wznowionem postępowaniu orzeczono karę dyscyplinarną wymienioną w § 66 p. 4 i 5, należy ukaranego powołać do służby i przyznać mu uposażenie (wynagrodzenie) a w razie jego śmierci uprawnionym członkom jego rodziny zaopatrzenie wdowie względnie sieroce, od dnia prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w postępowaniu wznowionem.

W przypadkach, gdy orzeczenie dyscyplinarne wydane w postępowaniu wznowionem opiewa na karę wymienioną w § 66 p. 6 i 7 lub w § 69 p. 3 i 4, należy przyznać ukaranemu zaopatrzenie emerytalne od dnia prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego, wydanego w postępowaniu wznowionem.

W przypadku, o którym mowa w ustępie 3, okres czasu, w którym pracownik nie pełnił służby wskutek skazania dyscyplinarnego do chwili ponownego objęcia służby, nie liczy się do czasu służby (§ 11).

Przy wykonywaniu kary należy uwzględnić karę już poniesioną.

§ 117. Wszelkie doręczenia, które następują w postępowaniu dyscyplinarnem (§ 71—116), są ważne i powodują bieg terminów, jeżeli uskuteczniono je do rąk własnych oskarżonego (obrońcy) względnie rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcy.

Jeśli miejsce pobytu oskarżonego jest nieznane, a nie ustanowił on obrońcy, to za faktyczne doręczenie uważa się doręczenie do rąk obrońcy ustanowionego z urzędu. Odmowa przyjęcia pisma przez oskarżonego lub jego obrońcę jest równoznaczna z doręczeniem pisma.

§ 118. W postępowaniu dyscyplinarnem przed Wyższą Komisją Dyscyplinarną, działającą w charakterze pierwszej instancji (§ 71 ustęp ostatni), mają analogiczne zastosowanie wszystkie postanowienia niniejszego rozporządzenia o postępowaniu dyscyplinarnem w pierwszej instancji.

§ 119. Występek i wykroczenie służbowe ulegają przedawnieniu, jeżeli w przeciągu 10 lat od chwili popełnienia ich nie wdrożono przeciw pracownikowi formalnego postępowania dyscyplinarnego (§ 87 ust. ostatni) lub jeżeli władza nie nałożyła kary dyscyplinarnej lub porządkowej.

Przedawnienie występków służbowych, zawierających znamiona przestępstw karnych, nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przestępstw karno-sądowych.

§ 120. Władza przełożona ma prawo zawiesić pracownika w służbie, jeśli przeciw niemu toczy się postępowanie karno-sądowe albo jeżeli ze względów na doniosłość zarzucanego pracownikowi przekroczenia obowiązków, określonych niniejszem rozporządzeniem, zachodzi konieczność usunięcia go od pełnienia służby.

Zawiadomienie o zarządzonem zawieszeniu w służbie należy doręczyć pracownikowi na piśmie.

Przeciw pracownikowi zawieszonemu w służbie należy wdrożyć postępowanie dyscyplinarne, z zachowaniem postanowień § 87, 88 i 89.

Dochodzenie dla wyjaśnienia sprawy winno być rozpoczęte najpóźniej czternastego dnia po zawieszeniu pracownika w służbie.

§ 121. Zawieszenie pracownika w służbie następuje z dniem, w którym:

1) sąd karny zarządził względem niego areszt śledczy (prewencyjny),

2) zapadł przeciw niemu nieprawomocny jeszcze wyrok sądu karnego, a skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego,

3) zapadło przeciw niemu nieprawomocne jeszcze orzeczenie dyscyplinarne, opiewające na:

a) zwolnienie ze służby (§ 66 p. 6 i 7),

b) wydalenie ze służby (§ 66 p. 8).

§ 122. Władza służbowa ma prawo tymczasowo zawiesić pracownika w służbie w przypadkach, gdy dalsze pozostawienie go w służbie zagraża bezpieczeństwu i ciągłości ruchu oraz w razie stwierdzenia popełnienia przezeń ciężkich nadużyć służbowych.

Również organowi, przeprowadzającemu rewizję lub dochodzenie, służy w tych samych przypadkach prawo tymczasowego zawieszenia pracownika w służbie.

Tymczasowe zawieszenie w służbie winno być niezwłocznie zgłoszone władzy przełożonej pracownika i wymaga jej zatwierdzenia.

§ 123. W czasie trwania zawieszenia w służbie pracownik pobiera połowę uposażenia lub wynagrodzenia.

Jeśli jednak zawieszenie w służbie nastąpiło wsku-

tek przyczyn wymienionych w § 121 p. 1, 2 i 3b, nie otrzymuje pracownik w czasie zawieszenia w służbie żadnego uposażenia lub wynagrodzenia do dnia zwolnienia z aresztu śledczego (prewencyjnego) względnie do dnia prawomocności wyroku sądowego lub prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego.

Władza przełożona może jednak, według swego uznania, przyznać na ten czas rodzinie pracownika (żona i dzieci) pewien zasiłek na utrzymanie, najwyżej jednak w wysokości połowy uposażenia lub wynagrodzenia pracownika.

W czasie zawieszenia w służbie nie wolno pracownikowi bez zezwolenia władzy przełożonej wydalać się z miejsca stałego zamieszkania.

§ 124. Zawieszenie w służbie kończy się z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego przeciw pracownikowi, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w § 121 p. 1 i 2.

Jeśli jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, odpadną wcześniej, władza winna uchylić zawieszenie natychmiast, bez wdrażania względnie bez wyczekiwania końca wdrożonego postępowania dyscyplinarnego.

W razie ustania przyczyny zawieszenia pracownika w służbie, wymienionej w § 121 p. 1 i 2, władza może utrzymać nadal w mocy zawieszenie w służbie, jeżeli zachodzą warunki przewidziane w § 120 ust. 1.

§ 125. Jeżeli pracownika zawieszonego w służbie zwolniono w postępowaniu dyscyplinarnem od winy i kary lub też nałożono nań karę porządkową albo karę dyscyplinarną, wymienioną w § 66 p. 1, 2 i 3, wówczas

wypłaca się mu wstrzymane uposażenie lub wynagrodzenie, po potrąceniu zasiłku, przyznanego jego rodzinie.

W przypadkach ukarania pracownika w postępowaniu dyscyplinarnem karą wymienioną w § 66 p. 4, 5, 6, 7 i 8 okres zawieszenia w służbie nie liczy się do czasu służby (§ 11).

§ 126. Jeśli w pewnych wypadkach uchybienia obowiązkom, określonym w niniejszem rozporządzeniu, nie zachodzą warunki wymienione w § 120 i 121, w interesie jednak służby leży potrzeba bezzwłocznego usunięcia pracownika od wykonywania dotychczasowych czynności służbowych, władza służbowa przydziela go do pełnienia innych czynności, odpowiadających jego kwalifikacjom służbowym, o czem zawiadamia bezzwłocznie władzę wyższą.

Część VI.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 127. Stosunek służbowy pracownika rozwiązuje się w razie:

1) dobrowolnego wystąpienia (§ 128, § 055, ustęp ostatni i § 61 ust. 2 i 3),

2) zwolnienia ze służby (§ 129, 131 i § 139 ust. 1),

3) wydalenia ze służby (§ 139 ust. 2),

4) śmierci (§ 140).

Ponadto rozwiązanie stosunku służbowego może nastąpić wskutek samowolnej nieobecności pracownika na służbie (§ 30 ust. 3).

BIBLIOTEKA PRAWNA U.S. TOW. ...

Pracownikowi, z którym rozwiązano stosunek służbowy, wydaje władza przełożona, na jego żądanie, zaświadczenie, stwierdzające czas i rodzaj odbytej służby oraz na życzenie ocenę zachowania się w służbie i z wyjątkiem zwolnienia na podstawie § 133 przyczynę rozwiązania stosunku służbowego.

§ 128. Pracownik może zgłosić władzy służbowej na piśmie swoje wystąpienie ze służby.

Zgłoszenie wystąpienia wymaga przyjęcia ze strony tej władzy, która pracownika mianowała (zaliczyła).

Przed wystąpieniem ze służby winien pracownik należycie zdać służbę i zwrócić znajdujące się w jego rękach przedmioty, będące własnością P. K. P. oraz legitymację służbową.

Decyzję co do przyjęcia zgłoszenia wystąpienia ze służby można odroczyć tylko wtedy, gdy pracownik pozostaje w śledztwie karnem, gdy wdrożono przeciw niemu dochodzenie dla wyjaśnienia sprawy (§ 87) lub gdy zalega z zobowiązaniami pieniężnemi, wynikłemi ze stosunku służbowego.

Jeżeli pracownikowi nie zakomunikowano żadnej decyzji w sprawie zgłoszonego przez niego wystąpienia ze służby w ciągu czterech tygodni, zgłoszenie to uważa się za przyjęte.

Przez dobrowolne wystąpienie ze służby pracownik i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego.

§ 129. Władza, która mianowała pracownika lub zaliczyła w poczet pracowników nieetatowych, winna zwolnić go ze służby w razie:

1) stwierdzenia braku obywatelstwa polskiego lub obywatelstwa Wolnego Miasta Gdańska,

2) stwierdzenia przez Kolejową Komisję Lekarską trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych na zajmowanem stanowisku,

3) długotrwałej choroby (§ 132).

§ 130. Władza, która mianowała pracownika lub zaliczyła w poczet pracowników nieetatowych, może zwolnić go ze służby w razie:

1) ukończenia przezeń 60 roku życia i osiągnięcia wysługi emerytalnej, dającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego;

2) ukończenia przezeń 55 roku życia i osiągnięcia przezeń wysługi emerytalnej, stanowiącej podstawę pełnego zaopatrzenia emerytalnego;

3) dwukrotnej, co najmniej w odstępie jednego roku bezpośrednio po sobie następującej, niedostatecznej kwalifikacji służbowej.

§ 131. Pracownik, który ukończył 60 lat lub który ukończył 55 lat i osiągnął wysługę emerytalną, stanowiącą podstawę pełnego zaopatrzenia emerytalnego, ma także prawo domagać się zwolnienia ze służby. W tym przypadku władza, która mianowała (zaliczyła) pracownika, winna zarządzić zwolnienie go ze służby w terminie do 3 miesięcy.

§ 132. Władza, która pracownika mianowała lub zaliczyła go w poczet pracowników nieetatowych, rozwiązuje z nim stosunek służbowy, jeżeli nieobecność na służbie wskutek choroby licząc łącznie z urlopem dla

poratowania zdrowia, trwa rok u pracowników etatowych, 39 zaś tygodni u pracowników nieetatowych.

Na wyjątki od powyższego postanowienia może zezwolić Minister Komunikacji w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

Przy obliczeniu czasu trwania choroby liczy się jako przerwy tylko te okresy pełnienia służby, które wynoszą przynajmniej połowę okresu choroby, poprzedzającego zgłoszenie się do służby.

Jeśli służba czynna trwała krócej, poszczególne okresy choroby zlicza się razem.

§ 133. W ciągu dziesięciu lat od dnia objęcia służby przez pracownika nieetatowego, po zaliczeniu go w poczet pracowników nieetatowych, władza, która zaliczyła pracownika, ma prawo według swego uznania i bez podania przyczyn rozwiązać z nim stosunek służbowy za trzymiesięcznem wypowiedzeniem. Do okresu 10 lat wlicza się tylko służbę, odbytą na P. K. P.

§ 134. W razie reorganizacji P. K. P. tudzież w przypadkach, gdy zajdą okoliczności, nie pozwalające ze względu na dobro służby na dalsze zatrudnienie pracownika, Minister Komunikacji ma prawo przenieść w stan nieczynny każdego pracownika, o ile nie można zastosować postanowień § 133.

Przez czas pozostawania w stanie nieczynnym pracownik pobiera uposażenie (wynagrodzenie) służbowe.

Pracownika w stanie nieczynnym Minister Komunikacji może w każdej chwili powołać zpowrotem do pełnienia służby; jeśli jednak powołanie takie nie nastąpi, w stosunku do pracowników etatowych, w ciągu sześciu miesięcy, w stosunku zaś do pracowników nie-

etatowych w ciągu trzech miesięcy od chwili przeniesienia pracownika w stan nieczynny, zwalnia go właściwa (§ 129) władza ze służby.

Pracownika w stanie nieczynnym może właściwa władza (§ 129) każdej chwili zwolnić ze służby, jeśli zachodzą warunki przewidziane w § 129, 130 i 131.

Skutki przewidziane w § 123, 124 i 125 mają analogiczne zastosowanie w odniesieniu do pracowników, pozostających w stanie nieczynnym, o ile zajdą okoliczności przewidziane w § 121.

§ 135. Postanowienia § 128 ust. 3 mają analogiczne zastosowanie do wszystkich przypadków zwolnienia ze służby, przewidzianych w §§ 129—134 i § 139 ust. 1.

§ 136. Uprawnienia pracownika zwolnionego ze służby w myśl postanowień § 129—134 i § 139 ust. 1 do zaopatrzenia emerytalnego bądź do odprawy ocenia się według obowiązujących przepisów emerytalnych.

Pracownik nieetatowy zwolniony ze służby w przypadkach wyliczonych w § 129, 130 p. 3, 133, 134 i 139 ust. 1, który nie ma z mocy obowiązujących przepisów emerytalnych prawa ani do zaopatrzenia emerytalnego ani też do odprawy, otrzymuje jednorazową odprawę, której wysokość i warunki określi Minister Komunikacji w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 137. Właściwa władza (§ 129) może, zamiast zwolnić pracownika w myśl postanowień § 129 p. 2, pozostawić go nadal w służbie na innem stanowisku równorzędnem, lub też za jego zgodą na niższem, o ile Kolejowa Komisja Lekarska uznała go za zdolnego do służby na innem stanowisku.

W przypadku pozostawienia pracownika na jego prośbę na stanowisku niższem, wchodzą w zastosowanie postanowienia § 35 ust. 3.

§ 138. Pracownika, zwolnionego ze służby w myśl postanowień § 129 p. 2 i 3 i pobierającego zaopatrzenie emerytalne, można w razie odzyskania przezeń zdolności do pełnienia obowiązków służbowych każdej chwili powołać na służbę na stanowisko nie niższe od zajmowanego przezeń przed rozwiązaniem stosunku służbowego.

Okresu między rozwiązaniem stosunku służbowego a ponownem zawiązaniem tego stosunku nie zalicza się do służby (§ 11).

§ 139. Zwolnienie pracownika ze służby następuje wskutek prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, opiewającego na zwolnienie.

Wydalenie pracownika ze służby następuje wskutek:

a) prawomocnego orzeczenia dyscplinarnego, opiewającego na wydalenie,

b) skazania prawomocnym wyrokiem sądu karnego w przypadkach określonych w § 4 p. 1,

c) uzyskania przyjęcia na służbę podstępem, przez przedstawienie fałszywych lub nieważnych dokumentów, przez zatajenie lub niezgodne z prawdą przedstawienie okoliczności, stanowiących przeszkodę do przyjęcia na służbę (§ 4 p. 1) i to bez względu na upływ czasu (§ 119) i niezależnie od odpowiedzialności karnosądowej.

Zatajenie lub niezgodne z prawdą przedstawienie okoliczności, o których mowa w § 4 p. 2 i 3, stanowią-

cych przeszkodę do przyjęcia do służby, powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną bez względu na upływ czasu (§ 119).

Każde wydalenie pracownika ze służby pociąga za sobą skutki wymienione w § 67.

§ 140. W razie śmierci pracownika etatowego wstrzymuje się wypłatę jego uposażenia z pierwszym dniem miesiąca następującego po zgonie.

W razie śmierci pracownika nieetatowego wstrzymuje się wypłatę jego wynagrodzenia z dniem śmierci.

Rodzina (żona i dzieci), pozostająca na utrzymaniu pracownika do jego śmierci, ma prawo na pokrycie kosztów pogrzebu do pośmiertnego w sumie trzechmiesięcznego ostatniego jego uposażenia lub wynagrodzenia.

Uposażenie lub wynagrodzenie nadpłacone pracownikowi nie podlega potrąceniu z pośmiertnego.

Jeśli pracownik nie miał rodziny (żona i dzieci) na swojem utrzymaniu, to osobie, która poniosła koszty pogrzebu, zwraca się udowodnione wydatki na pogrzeb, w wysokości nieprzekraczającej trzechmiesięcznego ostatniego uposażenia lub wynagrodzenia zmarłego.

Część VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 141. W poczet pracowników etatowych (§ 1 p. 1) wchodzą pracownicy, którzy w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia pełnią służbę na P. K. P. i zajmują stanowiska etatowe (etatowi, dekretowi, urzędnicy).

Dotychczasowych pracowników, zajmujących takie stanowiska etatowe, których w przyszłości nie będzie się obsadzać pracownikami etatowymi, zalicza się w poczet pracowników etatowych tylko co do ich osoby (ad personam).

§ 142. Za pracowników nieetatowych (§ 1 p. 3) uważa się dotychczasowych pracowników stałych, dziennie płatnych, objętych art. 102, 103 i 116 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), jeśli posiadają obywatelstwo polskie.

§ 143. Do czasu służby, ustalonego na podstawie § 11 dolicza się bezpośrednio po sobie następujące i poprzedzające przejście do służby, zaliczalnej w myśl § 11 ust. 1, okresy służby w b. państwach zaborczych:

1) na kolejach państwowych;
2) cywilno-państwowej;
3) zawodowej wojskowej;
4) nieobowiązkowej wojskowej i czasu ćwiczeń wojskowych, jeżeli do służby tej (ćwiczeń) odszedł pracownik bezpośrednio ze służby kolejowej, a powrót do służby kolejowej nastąpił w ciągu trzech miesięcy po zwolnieniu ze służby wojskowej względnie w ciągu czternastu dni po zwolnieniu z ćwiczeń.

Minister Komunikacji może w wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach, zezwolić na odstąpienie od określonych w ustępie pierwszym warunków zaliczenia służby w b. państwach zaborczych.

§ 144. U pracowników, objętych § 142 wlicza się do dziesięcioletniego okresu, o którym mowa w § 133,

czas nieprzerwanej służby na polskich kolejach państwowych, odbytej przed zaliczeniem ich w poczet pracowników nieetatowych, stałych dziennie płatnych.

§ 145. Postanowienia o postępowaniu dyscyplinarnem (§§ 71—117) stosuje się do spraw dyscyplinarnych niezakończonych jeszcze prawomocnie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przy wznowieniu zaś postępowania dyscyplinarnego również do spraw przeprowadzonych według dawniejszych przepisów dyscyplinarnych.

§ 146. Ukonstytuowanie się pierwszych Komisyj Dyscyplinarnych winno nastąpić w ciągu dziewięćdziesięciu dni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Ważność mandatów członków tych Komisyj trwać będzie do końca 1934 r.

W skład pierwszych Komisyj wylosowanych (§ 73) wejdą w miejsce przewodniczących Komisyj Dyscyplinarnych, tam gdzie ich dotychczas niema, Naczelnicy Wydziałów Prawnych Dyrekcyj Okręgowych Kolei Państwowych, zaś w miejsce najstarszych stanowiskiem członków z nominacji, pracownicy delegowani przez Dyrektorów Kolei Państwowych.

§ 147. Do pracowników P. K. P., obywateli W. M. Gdańska, stosuje się postanowienia niniejszego rozporządzenia z odchyleniami, wynikającemi — zgodnie z art. 104 traktatu pokoju z dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 35, poz. 200) — z porozumień polsko-gdańskich oraz z prawomocnych decyzyj Wysokiego Komisarza Ligi Narodów.

§ 148. Postanowienia § 139 ust. 2 p. c. nie mają zastosowania do pracowników, przyjętych do służby na P. K. P. przed dniem 1 września 1929 r. Do pracowników tych należy w przypadkach, wymienionych w § 139 ust. 2 p. c. stosować rygory przewidziane dla tego rodzaju występków służbowych w przepisach służbowych, którym do dnia 1 września 1929 r. pracownicy ci podlegali.

§ 149. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poruczа się Ministrowi Komunikacji, wykonanie § 87 ust. 5 Ministrowi Spraw Wewnętrznych, § 38 Ministrowi Sprawiedliwości, zaś § 42 ust. 3 Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Pracy i Opieki Społecznej, wreszcie § 136 Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 150. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r. (w obecnem brzmieniu 1 sierpnia 1932 r. *Przyp. aut.*).

Od dnia tego nie będą stosowane do pracowników, objętych niniejszem rozporządzeniem, dotychczasowe przepisy, normujące stosunek służbowy tych pracowników.

Załącznik 1 do § 8 rozp. Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r.

Przyrzeczenie służbowe.

Przyrzekam, że Rzeczypospolitej Polskiej wiernie służyć będę, że dobro publiczne, według najlepszego rozumienia, zawsze mieć będę na uwadze, że przepisów prawa i postanowień rządowych i przedsiębiorstwa

P. K. P. ściśle przestrzegać będę, że obowiązki mego stanowiska spełniać będę gorliwie i sumiennie, że przyczyniać się będę ze wszystkich sił do zapewnienia bezpieczeństwa i sprawności ruchu kolejowego, że polecenia służbowe zwierzchników dokładnie wykonywać będę i że tajemnicy urzędowej, szczególnie w sprawach dotyczących ruchu kolejowego na wypadek wojny, wiernie dochowam.

Załącznik II do § 76 rozp. Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r.

Przyrzeczenie

członka kompletu orzekającego Komisji Dyscyplinarnej.

W Obliczu Boga i swego sumienia przyrzekam jako członek Komisji Dyscyplinarnej wydawać sąd bezstronny i zgodny z mojem najlepszem przekonaniem i doświadczeniem, a przebieg narad zachować w tajemnicy.

SKOROWIDZ.

A.

Ad personam (do osoby) — § 141
Administracyjne postępowanie — § 37
„ orzeczenie — §§ 38 i 44
„ władze — § 87
„ zajęcie — § 44
Adres — §§ 31 i 33
Akt oskarżenia — §§ 78, 88, 91, 98 i 114
Akta sprawy — §§ 87, 88, 92, 94, 98, 108 i 113
Alimenta — § 44
Areszt śledczy (prewencyjny) — § 121 i 123.

B.

Bez biegu — § 108
Bezinteresowność — § 27
Bezpieczeństwo ruchu — §§ 23, 25, 62 i 122
Bezpłatne (przejazdy) — §§ 42 i 52
Bezpłatny urlop — § 73
Bezstronność — § 27
Biegły (w sprawach kolejowych) — §§ 41, 87, 91, 92, 94, 98 i 99
Bieg terminów — §§ 16, 108 i 117
„ pracy — § 17
„ spraw służbowych — § 20
Biuro (przewozowo-reklam.) — § 40
Brak obywatelstwa — § 129.

C.

Ceny ulgowe — § 42
Charakter pracownika — § 2
Chęć zysku — § 62
Choroba — § 32, 48, 49 i 53
„ długotrwała — §§ 129 i 132
„ zakaźna — § 50
Ciało ustawodawcze — § 55
Ciężkie nadużycia służbowe — § 122
Ciągłość ruchu — § 122
Coroczny urlop — § 53
Cywilno-Państwowa służba — § 143
Ćwiczenia wojskowe — §§ 52, 53, 58 i 143
Czas służby (próbnej) — §§ 6, 11 i 127
„ „ (wogóle) — §§ 11, 45, 55, 116, 125 i 143
Członek Komisji Dysc. — § 146
„ rodziny — § 116
Czyn karygodny — §§ 87 i 89
Czynna służba — § 69
Czynności służbowe — §§ 20, 24, 27 i 126.

D.

Data (orzeczenia) — §§ 104 i 105
Decyzje — §§ 15, 16, 95, 98, 99, 107, 128 i 147
Dekretowi — § 141
Delegacje — §§ 42 i 52
Diety — §§ 52, 53 i 85
Długotrwała choroba — §§ 129 i 132
Dobro służby — §§ 81 i 134
Dobrowolne wystąpienie — §§ 55, 61, 127 i 128
Dochodzenia — §§ 37, 85, 87, 88, 89, 97, 98, 110 i 122

Dochodzenia karno sądowe — §§ 73 i 80
Dochodzenie (dla wyjaśnienia sprawy) — §§ 87 i 128
Dodatki (specjalne) — §§ 42 i 44
Dokumenty osobiste — §§ 12, 98 i 139
Doniesienie karne — §§ 39 i 89
Dopuszczenie wznowienia — § 115
Doręczenia — §§ 15, 98, 108 i 117
Dowody — §§ 37 i 97
Dowodowe środki — § 87
„ postępowanie — §§ 97, 98 i 101
Droga sądowa — § 38
„ piśmienna — § 19
Drogowa służba — § 72
Dyrekcje Okręgowe P. K. P. — §§ 71, 72, 73, 74, 77, 78, 85, 86, 87, 113 i 146
Dyrektor P. K. P. — §§ 71, 72, 76, 81, 85, 87, 88, 89, 94, 95, 105, 107 i 112
Dyscyplina służbowa — §§ 22 i 62
Dyscyplinarna kara — §§ 47, 66, 69, 70, 71 i 119
„ droga — § 80
„ odpowiedzialność — § 68
Dyscyplinarna rozprawa — §§ 81, 86, 91, 92, 99, 105, 106, 109, 113 i 146
Dyscyplinarne orzeczenie — §§ 100, 102, 103, 104, 116, 123 i 139
Dyscyplinarny rzecznik — §§ 78, 81, 82, 93, 95, 98, 104, 110, 112 i 114
Działy służby — §§ 3 i 6
Dzieci (pracownika) — §§ 112, 123 i 140
Dziennie płatni — §§ 142 i 144
Dziennik Urzędowy M. K. — § 74
Dziesięcioletni okres — § 144.

E.

Egzamin (ścisły) — §§ 5 i 6
„ (praktyczny) — §§ 5 i 6
Emerytalne zaopatrzenie — §§ 66, 68, 69, 116, 130, 131, 136 i 138
Emerytalna wysługa — §§ 130 i 131
Etatowi — §§ 1, 2, 4, 5, 11, 13, 42, 47, 48, 56, 58, 59, 72, 73, 132, 134, 140 i 141.

F.

Fałszywy dokument — § 139
Fizyczna niezdolność — § 129
Forma piśmienna — § 28
Formalne postępowanie — §§ 87 i 119
Formalności przepisane — §§ 107 i 109
Funkcjonarjusz — § 39
Funkcjonarjusze państwowi — § 142.

G.

Gdańsk — §§ 38, 129 i 147
Głosowanie — §§ 102 i 103
Godność pracownika — § 81
Godziny pracy — §§ 29 i 31
Gospodarstwo podwójne — § 52
Grupa uposażenia — §§ 2, 35, 47 i 66
Grzywny pieniężne — §§ 45, 66, 69 i 99.

H.

Handlowa służba — § 72
Humanitarne instytucje — §§ 65 i 99.

I.

Imię — § 104
Informacje poufne — § 85
Inne działy służby — § 72
Instytucje humanitarne — §§ 65 i 99
Instrukcje — §§ 17, 20 i 37
Instancja pierwsza — §§ 109, 113 i 118
„ odwoławcza — §§ 16, 109 i 111
Interesa P. K. P. — § 17
„ służby — § 126
Interesy pieniężne — § 21
Istotne formalności — § 109.

J.

Jednoroczna (służba próbna) — § 5.

K.

Kandydat — § 11
Kara porządkowa — §§ 64, 65, 87, 88, 119 i 125
„ dyscyplinarna — §§ 64, 66, 69, 70, 71, 85, 87, 88, 100, 102, 107, 109, 112, 115, 116, 119 i 125
Kara pieniężna — §§ 45 i 65
„ pozbawienia osob. wolności — § 51
„ wydalenia — §§ 67 i 139
Karne ustawy — §§ 87 i 89
„ doniesienie — § 39
„ przestępstwa — § 119
„ śledztwo — § 128
Kierowictwo służby — § 18
Kobiety — § 10

Koleje prywatne — § 11
„ państwowe — § 143
„ obce — § 11
Koleji usługi — §§ 27 i 28
Kolejowa Komisja Lekarska — §§ 34, 129 i 137
Kolejowa koncesja — § 40
Kolejowa służba — § 21
Kolejowe przedsiębiorstwo — § 40
Kolejowy lekarz — §§ 32, 33, 34 i 42
Kolejowy teren — § 17
Komisja Dyscyplinarna — §§ 45, 69, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 111, 113 i 146
Komisja Dyscyplinarna Wyższa — § 71
„ „ Najwyższa — § 71
Komisarz Ligi Narodów — § 147
Komisje kwalifikacyjne — § 14
Komplet — §§ 83, 84, 92, 97, 98, 103, 104, 105 i 109
Konkurs — § 35
Konduktorska służba — § 72
Kontrola — § 9
Koszta pogrzebu — § 140
Kwalifikacje służbowe — §§ 14, 24, 35, 47, 126 i 130.

L.

Lecznicze środki — § 42
Legitymacja służbowa — § 128
Lekarz kolejowy — §§ 32, 33, 34 i 42
Lekarza kolejowego świadectwo — § 49
Liga Narodów — § 147

BIBLIOTEKA

Lista Komisji Dyscyplinarnej — § 93
Listy pracowników — § 73
Listy starszeństwa służbowego — § 13
Losowanie — § 73.

Ł.

Łagodzące okoliczności — § 100.

M.

Mandat — §§ 55, 79 i 80
Mianowanie — §§ 6, 7, 8, 12 i 30
Miejsce pobytu — § 117
Mienie Państwa — § 25
„ P. K. P. — § 25
Mieszkanie — §§ 31 i 52
Minister Komunikacji — §§ 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 18, 36, 37, 42, 53, 54, 56, 67, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 80, 82, 132, 134, 136, 143 i 149
Minister Skarbu — §§ 42, 136 i 149
„ Pracy i Opieki Społ. — § 149
„ Spraw Wewn. — § 149
„ Sprawiedliwości — § 149
Mobilizacja — § 60
Moc odraczająca — § 16
Mundur pełny — § 36
„ częściowy — § 36.

N.

Naczelnicy Wydziałów Prawnych — § 146
Naczelnik Wydziału Osobowego — § 73
Nadużycia służbowe — §§ 26 i 122

Nagana — §§ 66 i 69
Nagłe wypadki — § 25
Nagrody pieniężne — § 46
Najwyższa Komisja Dyscyplinarna — § 71
Należności — §§ 42, 44, 45 i 46
Naocznia — § 86
Napomnienie — § 99
Narada — § 100
Naruszenie (formalności) — § 109
„ (obowiązków służbowych) — §§ 62, 63, 68, 78, 81, 87 i 89
Nazwisko — § 104
Nieczynny stan — § 134
Niedbalstwo — § 62
Niedziela — § 16
Niedostateczna kwalifikacja — §§ 47 i 130
Nieetatowi — §§ 1, 2, 4, 5, 11, 14, 42, 48, 56, 58, 72, 73, 129, 130, 132, 133, 134, 136, 140, 141 i 144
Niemożność fizyczna — § 87
Nieobecność (z powodu choroby) — §§ 48 i 132
„ samowolna — §§ 30 i 127
Nieobowiązkowa służba wojskowa — § 143
Nieposzlakowana przeszłość — §§ 3 i 4
Nieprzekroczony wiek — §§ 3 i 11
Nieprzerwana służba — § 11
Nieprawomocne orzeczenie dyscyplinarne — § 121
Nieprawomocny wyrok Sądu karnego — § 121
Nieruchomość własna — § 40
„ cudza — § 40
Niestosowne zachowanie się — § 99
Nieszczęśliwy wypadek — § 53
Nietrzeźwy stan — § 32

Nieuprawniona osoba — § 109
Nieusprawiedliwiona nieobecność — §§ 30 i 52
Nieważna umowa — § 43
Niewola — § 59
Niezdatny do wojska — § 3
Niezdolność do urzędu publ. — § 4
Niezgłoszenie się — § 55
Niezdolność (fizyczna i umysłowa) — § 129
Nominacyjne pismo — § 2.
Normalny tok urzędowania — § 17

O.

Objęcie służby — §§ 11 i 55
Obniżenie uposażenia — § 66
Obowiązki pracownika — §§ 17—41 i 87
„ służbowe — §§ 40, 49 i 89
Obraza pracownika — § 39
Obrońca — §§ 85, 93, 94, 95, 98, 104, 106, 107 i 117
Obsadzenie wakansu — § 47
Obwiniony — §§ 83, 85, 87 i 90
Obywatelstwo — §§ 3, 129 i 142
Ochrona pracy — § 10
Ocena kwalifikacji — § 14
Odmowa obwinionego — § 87
Odmowa przyjęcia pisma — § 15
Odosobnienie — §§ 50 i 53
Odpisy dokumentów — § 12
„ orzeczenia — § 104
Odpowiedzialność służbowa — §§ 23, 30, 32, 39, 62—127
„ dyscyplinarna — §§ 37 i 68
„ karno-sądowa — § 63

Odpowiedzialność materjalna — § 37
„ **porządkowa** — § 37
„ **solidarna** — § 37
Odprawa — §§ 66 i 136
Odraczająca moc — §§ 16 i 107
Odroczonie rozprawy — §§ 97, 98 i 101
Odrzucić odwołanie — § 109
Odszkodowanie — §§ 52 i 53
Odwołanie — §§ 13, 15, 16, 37, 65, 81, 101, 107, 108, 109, 110 i 111
Odwołanie z urlopu — § 53
Odwoławcze postępowanie — § 110
Odzież — § 42
Odznaki — § 40
Okoliczności łagodzące i obciążające — § 100
„ **wyłączające ściganie** — § 90
Okres dziesięcioletni — § 144
Opieka lekarska — § 42
Opłaty szkolne — § 46
Opinje — § 14
Opuszczenie samowolne — § 30
Organ urzędowy — §§ 2 i 88
„ **rewizyjny** — § 122
Orzeczenie ostateczne — §§ 16 i 37
„ **administracyjne** — § 44
„ **dyscyplinarne** — §§ 52, 65, 66, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 116, 123 i 139
Oskarżenie — §§ 100 i 104
Oskarżony — §§ 93, 94, 95, 98, 99, 103, 106, 109, 116 i 117
Osobiste stosunki pracownika — § 12
„ **dokumenty** — § 12

Osobiste sprawy — § 53
Ostatnie słowo — § 98.

P.

Państwo Polskie — §§ 11 i 87
Państwa zaborcze — § 143
Parowozowa służba — § 72
Pełnomocnik — § 15
Pismo nominacyjne — § 2
Piśmienna droga — §§ 19 i 28
Pocztowy Urząd — § 16
Podarunki — § 27
Podróże służbowe — §§ 42 i 52
Podstęp — § 139
Podwładny — §§ 19, 20 i 21
Podróż służbowa — § 52
Podział pracy — § 20
Pogrzeb — § 140
Pokwitowania — § 15
Policja Państwowa — § 87
Polecenie służbowe — § 18
Polskie Koleje Państwowe (P. K. P.) — §§ 1, 7, 9, 11, 12, 17, 25, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 55, 59, 61, 62, 65, 69, 71, 78, 85, 99, 105, 128, 133, 134, 141, 144, 147 i 148
Porozumienie Polsko-Gdańskie — § 147
Porządek starszeństwa — § 13
„ **służbowy** — §§ 16 i 19
Posady uboczne — § 40
Poseł — § 55
Posługi prywatne — § 21
Pośmiertne — §§ 46 i 140

Postępowanie karno-sądowe — §§ 4 i 120
„ odwoławcze — § 110
„ pozbawienia wł. woli — § 4
„ upadłościowe — § 4
„ dyscyplinarne — §§ 11, 78, 81, 85, 89, 90, 100, 106, 107, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 120, 124, 125 i 145
Postępowanie wznowione — § 114
„ dowodowe — §§ 97 i 98
Posterunek służbowy — § 130
Potrącenie — § 45
Powaga stanowiska — § 81
Powództwo — § 38
Praca naukowa, literacka, artystyczna — § 40
Pracownik — §§ 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 40, 85, 87, 88, 99, 105, 108, 111, 112, 116, 119, 122—150
Pracownika prawa — §§ 42—62
„ obowiązki — §§ 17—41
Pracy godziny — §§ 29 i 31
Praktyka zawodowa — §§ 3 i 6
Prasa — § 28
Prawomocność wyroku sądowego — § 123
„ orzeczenia dyscyp. — §§ 123 i 124
Prezes Rady Ministrów — § 71
Protokół — §§ 73, 87, 98 i 105
Protokolant — §§ 100, 104 i 105
Prośba pracownika — § 16, 19 i 35
Przedawnienie — §§ 90 i 119
Przedsiębiorstwo handlowe — § 40
„ państwowe — § 87
„ przemysłowe — § 40
Przedstawienie pracownika — § 19

Przejazdy i przewozy bezpłatne — § 42
Przekroczenie obowiązków — § 120
Przekroczyć zakres działania — § 19
Przeniesienie — §§ 35, 42, 52, 66, 78 i 80
Przepisy państwowe przestrzegać — § 17
„ kolejowe — § 17
„ emerytalne — § 136
„ służbowe — § 91 i 148
Przeprowadzka — §§ 35 i 52
Przestępstwa z chęci zysku — § 4
„ karne — § 119
Przestępstwo państwowe — § 87
Przeszkody (nie do przezwyciężenia) — § 16
Przeszłość nieposzlakowana — §§ 3 i 4
Przewinienie służbowe — § 78
Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej — §§ 86, 88, 92—97, 98—101, 102—106, 108 i 146
Przyrzeczenie służbowe — § 8
Przywołać do porządku — § 99
Przywrócenie terminu — §§ 16 i 108
Przyzwoitość zasady — § 17
Publiczność — § 27.

R.

Rachuba — § 9
Regulaminy służbowe — § 17
Reorganizacja P. K. P. — § 134
Represje służbowe — § 55
Rewizja — § 37
Rodzaj wiadomości — §§ 3 i 6
Rodzina — §§ 42, 59, 123, 125, 128 i 140
Rota — § 8, zał. 1

Rozwiązanie stosunku służbowego — §§ 30, 48, 80, 127—141
Rozporządzenie — §§ 16 i 145
Rozprawa dyscyplinarna — §§ 81, 86, 91, 92, 94, 95, 96, 98, 99, 101, 105, 106, 109, 110 i 113
Różnica w uposażeniu — § 59
Ruch pociągów — § 31
Ruchu bezpieczeństwo — §§ 23, 25, 62 i 122
Rygory — § 148
Rzecznik dyscyplinarny — §§ 78, 81, 82, 87, 88, 91, 93, 95, 98, 104, 107, 109, 110, 112, 114 i 117
Rzeczpospolita Polska — § 17.

S.

Samotny pracownik — § 59
Samowolna nieobecność — §§ 30 i 127
Samowolne opuszczenie — § 30
Sąd karny — § 121
Sądowa droga — §§ 38 i 41
Sądowe zajęcie — § 44
„ **zapowiedzenie** — § 44
Sądzenie sprawy — § 101
Senator — § 55
Sentencja orzeczenia — §§ 103, 104 i 111
Skarga pracownika — §§ 19 i 39
Skazanie — § 116
Skład komisji kwalifikacyjnej — § 14
Służba wojskowa — §§ 3, 11, 56—62
„ **cywilna państwowa** — §§ 11 i 143
„ **drogowa** — § 72
„ **handlowa** — § 72
„ **konduktorska** — § 72

Służba parowozowa — § 72
„ nieprzerwana — §§ 11 i 12
„ próbna jednoroczna — § 5
„ samorządowa — § 11
„ stacyjna — § 72
„ warsztatowa — § 72
„ wykonawcza — § 31
Służby dział — § 83
„ objęcie — §§ 11 i 55
Służbowe represje — § 55
„ kwalifikacje — §§ 14 i 35
„ nadużycia — § 26
„ obowiązki — § 40
„ podróże — §§ 42 i 52
„ polecenie — § 18
„ przepisy — § 101 i 148
„ sprawy — §§ 20 i 28
„ zadania — § 22
Służbowy tytuł — §§ 2 i 47
„ porządek — §§ 16, 17 i 19
„ posterunek — § 30
„ stosunek — §§ 30, 87, 127—141 i 150
Służbowa dyscyplina — § 22
„ odpowiedzialność — §§ 23, 30 i 32
„ odzież — § 42
„ potrzeba — § 35
Śledztwo karne — § 128
Śmierć — §§ 61, 90, 112, 116, 127 i 140
Solidarna odpowiedzialność — § 37
Sprawa zawisła w Sądzie — § 101
Sprawy dyscyplinarne — §§ 71—117 i 145
Spokój — § 99

Spółki na zysk obliczone — § 40
Spóźnienie odwołania — § 109
Środki dowodowe — §§ 87 i 95
„ lecznicze — § 42
„ prawne — § 110
Stali pracownicy — §§ 142 i 144
Stałe mieszkanie — §§ 31, 33 i 123
Stan nieczynny — §§ 68, 69 i 134
Stan nietrzeźwy — § 32
Stanowisko — §§ 2, 3, 5, 17, 26, 47, 91, 104, 129 i 137
Starszeństwa porządek — § 13
Starszeństwo służbowe — §§ 13 i 47
Stawiennictwo na rozprawie — §§ 92, 93 i 106
Stopień wykształcenia — § 36
Stopnie oceny kwalifik. — § 14
Stosunki osobiste pracownika — §§ 12 i 28
Strony — § 113
Stronniczość — § 40
Święta ustawowe — § 16
Szczególne okoliczności — § 67
Szkoda — §§ 37, 38 i 62
Szkolne opłaty — § 46
Suma uposażenia — § 44
Świadkowie — §§ 87, 91, 92 94, 98 i 99

T.

Tajemnica służbowa — §§ 28, 68 i 85
Tajność — § 100
Teren kolejowy — § 17
Termin — §§ 7, 15, 16, 81, 93, 108 i 111
Tok postępowania — § 106
„ urzędowania — § 17

Toruń — § 38
Traktat pokoju z 28 czerwca 1919 — § 147
Trwała niezdolność (fizyczna i umysłowa) — § 129
Tytuł służbowy — §§ 2 i 47
„ zwrotu szkody — § 44

U.

Uboczne posady — § 40
„ zajęcie — § 40
Uchybienie terminu — §§ 16 i 108
„ obowiązkom — § 126
Uchylający się od stawiennictwa — § 106
Uchylanie pytań — § 98
Uchwała umarzająca — § 90
„ odraczająca rozprawę — § 101
„ Wyż. Kom. Dyscyp. — § 113
Uczciwości zasady — § 17
Uczestnictwo w rozprawie — § 99
Udział stron — § 113
Ukarany — §§ 104, 107, 110 i 111
Ukaranie prawomocne — § 80
Ulgowe ceny — § 42
Umorzenie sprawy — § 88 i 90
Umowa nieważna — § 43
Umundurowanie — § 36
Umysłowy pracownik — § 53
Unieważnienie — §§ 104, 111 i 116
„ mianowania — §§ 7 i 8
Upływ czasu — § 119
Upomnienie — § 65

Uposażenie — §§ 2, 30, 35, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 55, 57, 58, 59, 65, 66, 116, 123, 125, 134, 140 i 142
Uprawnienie pracownika — § 136
Uprzejmość — § 27
Urlop zdrowotny — §§ 49, 52 i 132
„ **bezpłatny** — § 73
„ **wypoczynkowy** — §§ 52 i 53
„ **z urzędu** — § 85
„ **ze względów publ.** — § 54
Urna — § 73
Urząd pocztowy — § 16
„ **P. K. P.** — § 18
„ **rachuby i kontroli** — § 9
Urzędnicy — § 141
Usługi kolei — §§ 27 i 62
Usprawiedliwić zwłokę — § 7
Usprawiedliwienie się — § 65
Ustawa o postępowaniu karnem — § 95
Ustawodawcze ciało — § 55
Ustawy przestrzegać — § 17
„ **karne** — §§ 87, 89 i 95
Ustępowanie — § 43
Usunięcie pracownika — § 126
Utrata praw — §§ 30, 67 i 69
„ **zdolności do piast. urzędu publ.** — § 121
Utrzymanie — § 123
„ **spokoju** — § 99
Uwolnienie oskarżonego — § 103
Uwzględnienie szczególne — § 132
Uzasadnienie — § 104
„ **oskarżenia** — § 91

Uznanie władzy — §§ 47 i 123
Uzupełnienie dochodzeń — §§ 97, 109 i 110.

W.

Wakans — § 47
Warunki — § 3
Warsztatowa służba — § 72
Wezwanie na rozprawę — §§ 93, 94, 95, 98 i 106
Wicedyrektor P. K. P. — § 71
Wina — §§ 38. 48, 65, 103, 107, 108, 109, 112, 116 i 125
Władza (wogóle) — §§ 2, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 26, 41, 47, 54 i 119
Władza przełożona — §§ 18, 26, 28, 40, 49, 51, 52 i 70
„ służbowa — §§ 18, 19, 31, 33, 60, 65, 85, 87, 111, 120, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 130—133 i 137
Wnioski stron — § 98
Wojna — § 60
Wojskowa służba — §§ 3, 11 i 56—62
„ zaw. służba — §§ 142 i 143
Wojskowe ćwiczenia — §§ 52, 53 i 58
Wolne Miasto Gdańsk — §§ 38, 129 i 147
Wolne od zajęć (sąd. i adm.) — § 44
Wpisy w wykazach służby — § 12
Wstrzymanie wypłaty — § 30
Wydalone osoby — § 4
Wydalenie ze służby — §§ 66, 67, 116, 121 i 139
Wydanie orzeczenia — § 100
Wydatki służbowe — § 46
Wydział osobowy — § 73
Wydziały prawne — § 140
Wyjątkowe wypadki — § 11
Wykazy stanu służby — § 12

Wykluczenie na rozprawie — § 99
Wykonanie kary — §§ 115 i 116
Wykonanie orzeczenia — § 107
Wykonawcza służba — § 31
Wykroczenia służbowe — §§ 62, 64 i 119
Wyłączenie członka Kom. Dysc. — § 95
Wymiar kary — §§ 100, 109 i 112
Wynagrodzenie podwładnego — § 21
„ dzienne — §§ 42, 43, 44, 48, 49, 50, 51, 53, 55, 57, 58, 59, 65, 66, 116, 123, 125, 134 i 140
Wypadki nagłe — § 25
„ w służbie — § 48
Wypłata — § 44
Wypowiedzenie trzymiesięczne — § 133
Wyrok karny — §§ 4, 101, 121, 123 i 139
Wysłuchanie stron — § 100
Wysługa emerytalna — §§ 130 i 131
Wysoki Komisarz Ligi Narodów — § 147
Wystąpienie dobrowolne — §§ 55, 61, 127 i 128
Wystąpienie ze służby — § 55
Występek służbowy — §§ 62, 64, 68, 87, 100, 103, 119 i 148
Wyższa Komisja Dyscyplinarna — §§ 71, 74, 75, 77, 82, 84, 86, 90, 101, 107, 108, 109, 110, 111, 113 i 118
Wznowienie — §§ 112, 113, 114, 115, 116 i 145

Z.

Zaborcze państwa — § 143
Zachowanie się pracownika — §§ 17, 20 i 127
„ „ niestosowne — § 99
Zadania służbowe — § 22
„ obrony — § 85

Zagranica — § 106
Zaginięcie na wojnie — § 59
Zajęcie administracyjne — § 44
„ sądowe — § 44
Zakres działania — § 19
Zaliczenie — §§ 6, 7, 8 i 12
Zaliczki na uposażenie — §§ 42 i 44
„ „ wynagrodzenie — §§ 42 i 44
Zamieszkanie stałe — § 123
Zamknięcie rozprawy — § 98
Zaocznie — § 106
Zaopatrzenie emerytalne — §§ 66, 68, 69, 116, 130, 131, 136 i 138
Zaopatrzenie wdowie — §§ 67 i 116
„ sieroce — §§ 67 i 116
Zapomogi — § 46
Zapowiedzenie sądowe — § 44
Zarządzanie nieruchomością — § 40
Zaskarżyć — §§ 16, 73, 99 i 108
Zasady uczciwości i przyzwoitości — § 17
Zaświadczenie służby — § 127
Zastępca — §§ 105 i 117
Zasiłek — §§ 51, 58, 67, 123 i 125
Zasiłki na opłaty szkolne — § 46
Zatajenie — § 139
Zatrudnienie pracownika — § 9
Zawieszenie w służbie — §§ 47, 52, 120, 121, 122, 123, 124 i 125
Zawisła sprawa w Sądzie — § 101
Zawodowa praktyka — § 3
Zażalenie — § 73
Zbieg zajęć — § 44

Zbieg wierzytelności — § 44
Zdolność do działań prawnych — § 3
„ „ służby — § 138
„ fizyczna — §§ 3 i 6
Zdrowie (zły stan) — §§ 49 i 132
Zeznanie — §§ 87 i 98
Zezwolenie władzy przełożonej — § 40
Zgłoszenie się do służby — § 132
Zgon — § 140
Zły zamiar — § 62
Znajomość polszczyzny — § 3
Zniesienie orzeczenia — § 109
Zobowiązania pieniężne — § 128
Zwolnienie od egzaminów — § 5
„ od służby próbnej — § 5
„ z aresztu śledczego — § 123
„ ze służby wogóle — §§ 11, 66, 116, 121, 127, 129—139
Zwolnienie na własną prośbę — §§ 11 i 80
„ z własnej winy — § 11
Zwierzchnik — §§ 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 30, 31 i 33
Zwrot szkody — §§ 38 i 44
„ kosztów przesiedlenia — §§ 52 i 66
„ „ podróży — § 85
Zysku chęć — §§ 4 i 62

Ż.

Żona pracownika — §§ 112, 123 i 140
Życie ludzkie — § 25.